

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

**Vývoj vybraných ukazatelů sociální statistiky v
ČR, EU a na Ukrajině**

**The development of separate indexes of social statistics
in the Czech Republic, European Union and Ukraine**

Iaryna Romaniv

Cheb 2016

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta ekonomická

Akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Iaryna ROMANIV**
Osobní číslo: **K13B0513P**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Podniková ekonomika a management**
Název tématu: **Vývoj vybraných ukazatelů sociální statistiky v ČR, EU a na Ukrajině**
Zadávací katedra: **Katedra podnikové ekonomiky a managementu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Definujte pojem sociální statistika.
2. Charakterizujte vybrané ukazatele sociální statistiky.
3. Proveďte mezinárodní srovnání vybraných ukazatelů.
4. Analyzujte vývoj vybraných ukazatelů sociální statistiky v ČR, EU a na Ukrajině.
5. Formulujte závěr.

Rozsah grafických prací:

Rozsah kvalifikační práce: **40 - 60 stran**

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

- **HINDLS, Richard a kol.** *Statistika pro ekonomy*. 8. vydání. Praha: Professional Publishing, 2007. ISBN 978-80-86946-43-6.
- **MACEK, Jan a kol.** *Ekonomická a sociální statistika*. 1. vydání. Plzeň: Západočeská univerzita, 2008. ISBN 978-80-7043-642-4.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Lenka Gladavská, D.E.A.

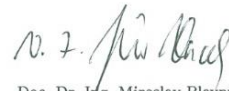
Katedra ekonomie a kvantitativních metod

Datum zadání bakalářské práce: **23. října 2015**

Termín odevzdání bakalářské práce: **25. dubna 2016**

Doc. Dr. Ing. Miroslav Plevný
děkan

Doc. Dr. Ing. Miroslav Plevný
vedoucí katedry

V Chebu dne 23. října 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Vývoj vybraných ukazatelů sociální statistiky v ČR, EU a na Ukrajině“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

V Chebu, dne.....

.....

podpis autora

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala vedoucí bakalářské práce Mgr. Lence Gladavské, D.E.A. za odborné vedení, cenné rady a věnovaný čas. Dál bych také chtěla poděkovat své rodině a přátelům, kteří mi pomohli s vypracováním bakalářské práce ať už radou, připomínkou či poznámkou.

Obsah

ÚVOD.....	7
TEORETICKÁ ČÁST	9
1 ÚVOD K STATISTICE	9
1.1 Význam a pojetí statistiky	9
1.2 Předmět a obsah statistiky	10
1.3 Základní statistické pojmy	10
1.4 Organizace statistické služby v ČR, EU a na Ukrajině	11
2 ÚVOD K SOCIÁLNÍ STATISTICE.....	14
2.1 Pojem sociální statistika	14
2.2 Předmět, metody a cíle	15
2.3 Vazba sociální statistiky s jinými vědami	18
3 UKAZATELE SOCIÁLNÍ STATISTIKY VE VYBRANÝCH OBLASTECH	19
3.1 Oblast vzdělávání	19
3.1.1 Charakteristika oblastí vzdělávání	19
3.1.2 Jednotlivé ukazatele v oblasti vzdělávání a jejich zjišťování	19
3.2 Oblast zdravotnictví	20
3.2.1 Charakteristika oblastí zdravotnictví	20
3.2.2 Jednotlivé ukazatele v oblasti zdravotnictví a jejich zjišťování	20
3.3 Oblast veřejného pořádku	21
3.3.1 Charakteristika oblastí veřejného pořádku	21
3.3.2 Jednotlivé ukazatele v oblasti veřejného pořádku a jejich zjišťování.....	22
PRAKTICKÁ ČÁST	24
4 CHARAKTERISTIKA ZDRAVOTNÍ PÉČE A JEJÍ FINANCOVÁNÍ V ČESKÉ REPUBLICCE A NĚKOLIKA EVROPSKÝCH ZEMÍCH	24
4.1 Modely financování zdravotní péče	24
4.2 Mezinárodní srovnání v oblasti zdravotnictví.....	25
4.2.1 Francie	25
4.2.2 Itálie	27
4.2.3 Polsko.....	28
4.2.4 Česká republika.....	29
4.2.5 Ukrajina	30
4.3 Vývoj jednotlivých ukazatelů v oblasti zdravotnictví.....	31

5	MEZINÁRODNÍ CHARAKTERISTIKA A VÝVOJ VYBRANÝCH UKAZATELŮ V OBLASTI VZDĚLÁVÁNÍ	37
5.1	Vzdělávací systém.....	37
5.2	Vysokoškolské vzdělávání	38
5.2.1	Mezinárodní žebříček vysokých škol	38
5.2.2	Licence a akreditace.....	39
5.2.3	Expanze vysokého školství.....	39
5.3	Vývoj vybraných ukazatelů v oblasti vysokoškolského vzdělávání	39
5.4	Mezinárodní srovnání vzdělávacích systémů.....	44
5.4.1	Francie	44
5.4.2	Itálie	45
5.4.3	Česká republika.....	46
5.4.4	Polsko.....	48
5.4.5	Ukrajina	50
6	MEZINÁRODNÍ CHARAKTERISTIKA A VÝVOJ VYBRANÝCH UKAZATELŮ V OBLASTI KRIMINALITY.....	53
6.1	Mezinárodní srovnání kriminality.....	53
6.1.1	Francie	54
6.1.2	Itálie	56
6.1.3	Česká republika.....	57
6.1.4	Polsko.....	60
6.1.5	Ukrajina	61
6.2	Statistická analýza v ČR, na Ukrajině a dalších evropských zemích v oblasti trestního řízení.....	61
	ZÁVĚR	67
	Seznam tabulek	69
	Seznam obrázků.....	70
	Seznam použitých zkratk	71
	Seznam použité literatury	72

ÚVOD

Integrační procesy ve světové ekonomice vedou ke zvyšování vzájemné závislosti mezi zeměmi, a to jak v ekonomické, tak i v sociální oblasti. Lidé v současném globalizovaném světě jsou více mobilní, hodně cestují, studují a pracují v různých zemích. První s čím se lidé setkávají, když navštěvují jinou zem nebo žijí v jiné zemi, je sociální sféra. Každá země má své tradice a zvláštnosti společenského prostředí, proto je důležité porovnat zkušenosti fungování sociální sféry a zvážit tendenci vývoje faktoru, který je ovlivňuje. Předmětem zkoumání této práce byly zvoleny nejdůležitější součásti sociální statistiky a to zejména zdravotnictví, vzdělávání a kriminalita a to v zemích jako Česká republika, Francie, Itálie, Polsko a Ukrajina.

Cílem bakalářské práce je zpracování statistických analýz v oblasti vzdělávání, zdravotnictví a kriminality ve vybraných zemích Evropské unie a Ukrajiny. V souladu s tímto cílem je potřeba určit teoretické zvláštnosti statistické analýzy sociálních odvětví, prozkoumat mezinárodní standardy současných sociálně-ekonomických statistik a popsat metodiku mezinárodních srovnávaných ukazatelů, podat přehled stávajících systémů v oblasti zdravotnictví, vzdělávání a kriminality ve vybraných zemích, provést statistické analýzy hlavních ukazatelů, které charakterizují zmíněné oblasti za posledních sedm let a vytvořit závěr o směru vývoje zkoumaných oblastí.

Statistické analýzy vybraných ukazatelů se provádějí na základě údajů z Eurostatu. Eurostat je statistická služba Evropské unie, která přijímá od národních statistických úřadů různé statistické informace v souhrnné podobě a následně je publikuje. Bakalářská práce bude prováděna na základě statistických údajů, které jsou důvěryhodné a přizpůsobené mezinárodním normám.

Bakalářská práce se skládá z šesti kapitol. První tři kapitoly představují teoretické zásady k uskutečnění statistických analýz. První kapitola vysvětluje základní statistické pojmy, význam a obsah statistiky a v druhé kapitole je charakterizována oblast sociální statistiky. Třetí kapitola popisuje hlavní ukazatele, které charakterizují jednotlivé oblasti. Následující tři kapitoly představují praktickou část práce, která je založena na zkoumání sociálních oblastí ve vybraných zemích. Ve čtvrté kapitole jsou uvedeny charakteristiky oblasti zdravotnictví, její financování, analýza celkových výdajů zdravotnictví v % HDP za roky 2005 – 2012, dále provedené srovnání dynamiky vývoje střední délky života u žen i u mužů, analýza údajů o počtu nemocenských lůžek na 1000 obyvatel a nakonec

závěry obdržených výsledků. V páté kapitole jsou uvedeny mezinárodní standardy v oblasti vzdělávání, objasněny vzdělávací systémy a prestižnost vysokých škol ve vybraných zemích, analýzy počtu obyvatel na jednu vysokou školu a veřejné výdaje na vzdělávání v % HDP. V šesté kapitole jsou analyzovány statistické údaje trestných činů a kriminality ve vybraných zemích. Statistická analýza kriminality je prováděna na základě ukazatelů jako např. celkový počet identifikovaných trestných činů, počet trestných činů spojených s drogami a hlavní typy trestných činů ve zkoumaných zemích Evropy za období 2012 – 2013.

TEORETICKÁ ČÁST

1 ÚVOD K STATISTICE

1.1 Význam a pojetí statistiky

V každodenním životě je statistika na denním pořádku, aniž bychom si to uvědomovali. Příčinou toho je doba informací, kde informace tvoří komoditu stejně běžnou, jako tomu bylo a je například u automobilů a oblečení.

Počátek statistiky sahá až do doby starověkých říší. V té době šlo spíše o soupisy obyvatelstva, které umožňovaly přehlednější výběr daní. Samotné označení „statistika“ jako vědní obor vzniklo až v 18. století.

Největší rozmach statistika zaznamenala v 70. letech 20. století, kdy velkým příspěvkem byla výpočetní technika, která dokázala simulovat statistické prostředí. Díky tomu se v dnešní době žádný z vědeckých oborů neobejde bez práce s hromadnými daty a jejich vyhodnocování. Z těch nejčastějších oborů, které pracují se statistikou, je medicína, biologie, fyzika a jiné přírodní i technické disciplíny. Statistika ale tvoří velmi významný pilíř v marketingu, což je pro nás ekonomy velmi důležitý aspekt.

Statistika slouží nejen k úspěšné realizaci změn ve státní ekonomice, ale i ve tvorbě manažerských rozhodování, analýz příjmů a výdajů, rozborů současných trendů a jiných podnikových aktivit k flexibilnějšímu postavení na trhu. Je potřeba si uvědomit, že k úspěšným závěrům není možné jen znát pojem statistika, ale i disponovat zkušenými statistickými ekonomy.

Samotný termín statistika je dosti obecný a specifikovat ho přesně je vcelku obtížné. I když pojmu statistika rozumí každý, máme o ní rozdílné mínění. Někomu přijde až naprosto nedůvěryhodná. Důvodem podceňování statistiky u některých jedinců jsou možná zneužívání ve smyslu záměrných zkreslování statistik a poté jejich chybné vyhodnocování.

Je nesprávné jak přeceňování statistiky, protože sama o sobě všechno poznat nemůže, tak i podceňování jejich možností, protože správná statistika je velmi důležitým a ničím nezastupitelným nástrojem k získávání dat. (Hindls, 2007)

1.2 Předmět a obsah statistiky

„Předmětem statistiky je zjišťování a analýza vývoje stavu. V sociální oblasti to například znamená jev dotýkající se kvality života obyvatelstva a jejího vývoje.“ (Macek a kol., 2008, st. 6)

U ekonomické statistiky se statistika zabývá veškerými informacemi, které jsou spojeny s hospodářskou oblastí. Jsou to takové údaje, které se po jejich vyhodnocení dají dále využít k rozhodování či stanovení hospodářské politiky.

Základní rozdělení:

- STRUKTURÁLNÍ (přesné výsledky ve větším časovém měřítku - 1 rok a více)
- KONJUNKTURÁLNÍ (co nerychlejší výsledky bez ohledu na jejich úplnou správnost)
- PODNIKOVÁ STATISTIKA (zjišťuje, vede a analyzuje ukazatele charakterizující ekonomickou vitalitu podniku)
- STÁTNÍ STATISTIKA (shromažďuje statistiky o sociálním, ekonomickém a ekologickém vývoji)

Statistické orgány na mezinárodní úrovni, v níž ČR hraje roli, jsou EUROSTAT a OSN. (Macek a kol., 2008)

1.3 Základní statistické pojmy

Ve statistice se zajímáme o jevy a procesy mnoha prvků. Tyto jednotlivé prvky se nazývají **statistické jednotky**. Statistice se meze nekladou, a proto takovými jednotkami může být cokoliv. Pokud se budeme bavit o podnikové statistice, tak naší statistickou jednotkou budou například zaměstnanci a budeme zkoumat jejich výši mezd, výkonnost produkce, atd. Výsledkem tohoto zkoumání budou **statistické znaky**. Tyto znaky se nám dále dělí na číselné (**kvantitativní**) a slovní (**kvalitativní**) a v některých případech se slovní charakteristika nazývá i **kategoriální (akciová společnost, družstvo...)**. Například mzdy můžeme označit číselnými znaky (48.000,-, 60.500,-...), u vzdělání zaměstnanců využijeme slovní charakteristiku (základní vzdělání, výuční list...).

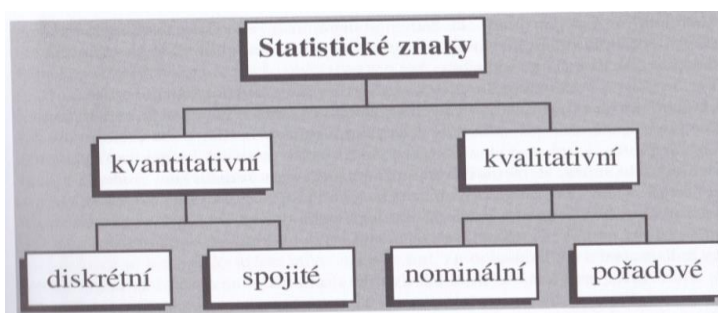
Pokud se zkoumaný subjekt (statistická jednotka) dá označit pouze dvěma variantami, tak ho nazýváme znakem **alternativním** (rozdělení počtu zaměstnanců podniku podle pohlaví).

Znak, který připouští více než dvě varianty se nazývá znak **množný** (nejvyšší dosažené vzdělání pracovníků v podniku - ZŠ, SŠ, VŠ,) - s tímto členěním se setkáváme obvykle jen u znaků kvalitativních.

Kvalitativní znaky se nám dále rozdělují na znaky **nominální** - znaky dokážeme pouze vyjmenovat (např. rodinný stav muže: svobodný, ženatý, rozvedený, vdovec) a **pořadové** - znaky, které umožňují uspořádat jejich hodnoty podle velikosti (např. dosažené vzdělání, zkušenosti, délka praxe).

Kvantitativní znaky pak dále rozdělujeme na **spojité** (nabývají libovolných hodnot jako třeba spotřeba energií, doba výroby zakázky atd.) a **nespojité** (nabývají pouze některých číselných hodnot, jako například počet zmetků ve vyrobené sérii, počet pracovníků na daném úseku atd.)

Obr. č. 1: Třídění statistických znaků

Zdroj: Hindls, 2007, s. 15

Na správném výběru statistických jednotek a jejich rozdělení závisí úspěch a výsledky veškeré další práce se statistikami. (Hindls, 2007)

1.4 Organizace statistické služby v ČR, EU a na Ukrajině

1753 - Marie Terezie - Patent o každoročním sčítání lidu (ČSÚ, Historie sčítání lidí na území České Republiky, [online])

1897 - Zřízení zemský statistický úřad Království Českého (ČSÚ, Historie sčítání lidí na území České Republiky, [online])

1919 - Přijat zákon o organizaci statistické služby - založen Státní statistický úřad

1969 - Zřízení Federální statistický úřad (ČSÚ a SŠÚ)

2000 - Nové územní uspořádání ČR - vznik 14 krajských reprezentací ČSÚ

(od 1. 1. 2006 přejmenovány na krajské správy)

2007 - Organizační změny

- zánik krajských správ
- vytvoření pracovišť ČSÚ v krajích (Macek a kol., 2008, st. 9)

Český Statistický Úřad (Macek a kol., 2008, st. 9-10)

1. Získává a zpracovává údaje pro statistické účely, poskytuje statistické informace státním orgánům, uzemním samosprávám a veřejnosti.
2. Zajišťuje vzájemnou srovnatelnost statistických informací ve vnitrostátním i mezinárodním měřítku.
3. Stanovuje metodiku a provádí statistická zjišťování a konjunkturální průzkumy.
4. Vypracovává analýzy vybraných charakteristik demografického, sociálního, ekonomického a ekologického vývoje.
5. Vytváří a spravuje statistické klasifikace, statistické číselníky a registry a poskytuje z nich informace.
6. Zajišťuje identifikační čísla pro ekonomické subjekty a v případech stanoveným tímto zákonem je přiděluje.
7. Zajišťuje zpracování výsledků voleb referenda.
8. Koordinuje státní statistickou službu, kterou zajišťují ministerstva, přičemž dbá, aby nedocházelo k duplicitnímu zjišťování údajů a aby byly dodržovány metodické postupy při obsahovém vymezení statistických ukazatelů.
9. Spolupracuje s mezinárodními organizacemi.

EUROSTAT (Macek a kol., 2008)

Vznik = 11. 06. 1959 pod názvem SOEC (Statistical Office of the European Communities)

Dělá totéž jako Český statistický úřad, pouze v měřítku celé Evropy, a snaží se o harmonizaci všech státních statistik zemí Evropské Unie.

Státní statistická služba Ukrajiny

Státní statistická služba Ukrajiny - ústřední výkonný orgán se zvláštním statusem a je řízen vládou za pomoci místopředsedy vlády Ukrajiny.

Zajišťuje uplatňování státní politiky v oblasti statistiky, zřízení a řádné fungování národního ekonomicko-statistického systému na Ukrajině. Jsou zde speciální ústřední výkonné orgány v oblasti statistiky.

Dne 13. srpna 1987 Ústřední statistický úřad Ukrajinské SSR byl transformován na Státní výbor pro statistiku.

V přímé příslušnosti Výboru pro státní statistické oblasti jsou statistické úřady a statistický úřad města Kyjev. (Державна служба статистики України. Історія органів державної статистики України. [online])

2 ÚVOD K SOCIÁLNÍ STATISTICE

2.1 Pojem sociální statistika

Sociální statistika pokrývá všechny aspekty společenského života, a především to, o co má společnost velký zájem.

Sociální statistika - společenská věda, která zkoumá metody zákonitosti, různé trendy v oblasti společenského života a sociální procesy, které odhalují kvantitativní charakteristiky v úzké souvislosti s kvalitativními charakteristikami, zakládají přítomnost a množství vhodných interakcí, modeluje společenské procesy a hodnoty možné perspektivy jejich vývoje za určitých podmínek.[4] (ОДЕСА ОДЕУ, 2009)

„Sociální statistikou rozumíme zjišťování a měření jevů a jejich vývoje v sociální oblasti.“
(Macek a kol., 2008, str. 223)

Sociální sféra - soubor odvětví a vztahů, které určují podmínky a životní úroveň obyvatelstva, a to finanční, duchovní a kulturní. Sociální sféra zahrnuje: sociální vzdělávání, kulturu, zdravotnictví, sociální zabezpečení, veřejné služby, osobní dopravu, komunikaci a další. Jedním ze základních pojmů sociální politiky je sociální spravedlnost, tj. poskytování výchozích příležitostí pro rozvoj každého jednotlivce. Sociální spravedlnost nabízí zavedení jasných a spravedlivých definic a jejich dodržování, které jsou stejné pro všechny občany při výběru hospodářské činnosti, přístupu ke vzdělání, zdravotnictví, účasti ve veřejném a politickém životě, civilní ochrany a tak dále. Společnost je souhrn osob, které jsou rozděleny do skupin podle určitých charakteristických znaků, které se od sebe liší. Zkoumáním masových sociálních jevů prostřednictvím odlišných čísel (statistických ukazatelů), statistiky znázorňují stav a dynamiku rozvoje, charakterizují vztahy a vzájemnou závislost mezi nimi. Můžeme tedy říci, že statistika je prostředkem k poznávání společnosti. Statistika – složitá věda, která se skládá z mnoha samostatných, nezávislých, ale vzájemně propojených částí. V současné době existují následující statistické komponenty:

- 1) teorie statistiky, která vyvíjí základní metody a techniky studování sociálně-ekonomických jevů;
- 2) ekonomická statistika zkoumá jevy a procesy, které se odehrávají v ekonomice, zabývá se vývojem metod a systému ekonomických ukazatelů pro hospodářství určité země nebo regionu;

3) statistika průmyslu (průmysl, stavebnictví, zemědělství, doprava, daně, cla, bankovní statistika a další) vyvíjí obsah a metody výpočtu ukazatelů, které odrážejí charakteristiky každého konkrétního odvětví.;

4) sociální statistika kvalitativně i kvantitativně hodnotí stav a rozvoj sociálních a životních podmínek lidí pomocí vhodných systémových ukazatelů (indikátorů).

Jako každá věda sociální statistika se vynořila z praktických potřeb lidí. Jako samostatný vědní obor sociální statistika vznikla v devatenáctém století a začala se rychle rozvíjet ve dvacátém století.

Sociální statistika – odvětví statistiky, které studuje kvantitativní a kvalitativní charakteristiky hromadných jevů a procesů ve společnosti. V sociální statistice se vyčleňuje celá řada sociálních struktur obyvatelstva: věk, pohlaví, odbornost, vzdělání a tak dále.

V období ekonomické transformace a přechodu na tržní vztahy, kdy se prováděly demokratické reformy, zvláštní pozornost byla soustředěna na sociální problémy. Právě v období vytváření a posilování státnosti je potřeba úspěšná sociální politika, která je důležitou podmínkou pro provádění sociálních a hospodářských reforem. Spolehlivé a včasné informace o společenském a hospodářském životě jsou důležitým nástrojem v sociálních procesech pro veřejnost.

Poskytování spolehlivých sociálních jistot a opatření sociální ochrany by mělo být nejvyšší prioritou ve všech fázích tržní reformy. (Костецкий Я.И., 2011)

2.2 Předmět, metody a cíle

Sociální statistika je společenská věda, jejímž předmětem studia je různorodost společnosti ve všech aspektech a formách. Sociálně-ekonomický život společnosti se projevuje v různých masových akcích. Kvantitativní charakteristiky těchto jevů a procesů, zákonitosti jejich vývoje a vztahy mezi nimi právě definuje účel studia sociální statistiky.

Předmětem studia sociální statistiky jsou kvantitativní aspekty sociálních procesů a jevů v těsné souvislosti s jejich kvalitativním stanovením.

Předmět statistiky je úzce spojen se statistickou zákonitostí.

Existují dva druhy zákonitostí: dynamická a statistická. Dynamická zákonitost je přirozeným jevem a projevuje se v každém případě stejně (neovlivní souhrnný počet jednotek). Statistická zákonitost je založena na základě zákona o velkých číslech, proto je typická pro velký počet prvků a projevuje se jen tehdy, kdy je dostatečný počet podobných prvků. Oddělený jev nebo proces je spojený s náhodou, ale jen ve spojení s jinými zákonitostmi se objeví jako zákon.

Tyto typy statistických zákonitostí můžeme rozdělit:

- 1) Zákonitost vývoje (dynamika jevů);
- 2) Zákonitost strukturálních změn;
- 3) Zákonitost seskupení prvků (rozdělení obyvatelstva podle věku, pohlaví, bydliště, postavení v zaměstnání, povolání, úrovně vzdělání, atd.);
- 4) Zákonitost spojenosti prvků mezi sebou.

Hlavním cílem sociální statistiky je vyvinout systém ukazatelů, které charakterizují stav a životní úroveň lidí v určitém období sociálního rozvoje společnosti. Sociální statistika odráží všechny aspekty společenského života lidí včetně životních podmínek a dosaženého vzdělání.

Jakýkoliv společenský jev má kvalitativní základ, specifické vlastnosti a charakteristiky, které odrážejí jeho zvláštnost. Jev se provádí v určitém čase na určitém místě, mění se v dynamice a je spojený s jinými jevy. Pro statistické zákonitosti jsou stejně důležité jak kvalitativní, tak i kvantitativní vlastnosti, protože v určitém období je můžeme změřit, porovnávat a určit kvantitativní vztah mezi nimi.

Provádění statistických analýz sociálních a ekonomických jevů vyžaduje nejprve definování kvalitativní charakteristiky tohoto jevu. Teprve po určení podstaty jevu, statistika dále zkoumá kvantitativní charakteristiky jevu při použití těchto kvantitativních vlastností:

- velikost tohoto jevu;
- složení a struktura jednotlivých složek jevu;
- dosažená úroveň a intenzita událostí;
- kvantitativní charakteristiky a indikátory závislosti mezi jevy.

Vzhledem k tomu, že sociální statistika zkoumá jevy společenského života ve specifických okolnostech času a místa, pak i statistické ukazatele v sobě mají prostorovou a časovou definici. Statistický indikátor zahrnuje:

- kvalitativní zákonitost;
- kvantitativní zákonitost;
- definici prostoru nebo místa;
- čas zákonitostí.

Ve struktuře sociální statistiky rozdělujeme řadu konkrétních oblastí, pro které se v závislosti na oblasti studia vyvíjel systém indikátorů, definují se zdroje informací a používají se speciální metody pro zkoumání jednotlivých jevů a procesů.

Sociální statistika zkoumá významnou řadu společenských procesů a jevů, ale občas vznikají problémy, kvůli omezeným informacím o konkrétních jevech a procesech.

Sociální statistika řeší řadu úkolů, zajišťující přesné znalosti jevů a procesů. Mezi nimi jsou metodologické a praktické úkoly.

Metodické úkoly jsou spojené s vytvořením vědecko-statistické metodiky, které splňují požadavky společnosti v současné etapě a odpovídají mezinárodním standardům statistiky. Cílem metodických úkolů je zajištění rozvoje a zdokonalování metod a teoretických základů při zkoumání:

- úrovně struktury masových sociálně-ekonomických jevů, včetně vztahů mezi nimi a mírou vlivu faktorů ovlivňující tyto vztahy;
- dynamiky sociálně-ekonomických jevů a procesů;
- identifikace hlavních trendů a predikce jevů a procesů.

Praktické úkoly sociální statistiky jsou určovány ekonomickými a sociálními potřebami společnosti v různých fázích vývoje. V současné době hlavním cílem moderní statistiky je komplexní pokrytí sociálně-ekonomické situace v zemi. Řešení tohoto problému vyžaduje opatření praktické povahy:

- dokončení státních statistických modelů, které by splňovaly potřeby společnosti, problémy moderních tržních vztahů a problémy mezinárodních standardů;
- formulace jednotných pravidel a postupů pro sběr a zpracování informací, dosažení srovnatelných údajů z různých zdrojů, zajištění vysoké účinnosti a spolehlivosti statistických údajů;

- zajištění úplnosti a vědecké platnosti všech oficiálních statistických informací a kontrola duplicity;
- poskytování přístupu veškerým uživatelům ke statistickým informacím prostřednictvím veřejných zpráv a oficiálních údajů o sociální situaci v zemi;
- vývoj nových a zlepšení stávajících statistických ukazatelů, které by odrážely skutečnou situaci v sociálně-ekonomické oblasti a také způsoby jejich výpočtu;
- analýza trendů, vztahů a charakteru vývoje určitých oblastí sociálně-hospodářské infrastruktury. (Костецкий Я.И., 2011)

2.3 Vazba sociální statistiky s jinými vědami

Sociální statistika jako všechny ostatní vědy je svým způsobem spojena s jinými vědami. Studium sociální statistiky v souvislosti s jinými vědami umožňuje odhalení hloubky předmětu a metodologii společenských statistik.

Sociální statistika je založená na metodách matematické statistiky a teorie statistiky. Pro každé odvětví jsou specifikované a upravené výukové postupy pouze pro konkrétní cíle a podmínky analýzy společenských jevů a procesů. V některých případech, soubor statistických metod znemožňuje komplexní zkoumání jevů nebo procesů, a proto sociální statistika využívá metody studia z jiných věd: sociologie, psychologie, ekonomie a další.

Na rozdíl od jiných věd, sociální statistika zkoumá masové jevy a procesy, třeba aspekty životních podmínek, nezkoumá společnost jako celek, ale samostatné skupiny: osoby se zdravotním postižením, důchodce, zaměstnanost atd.

Statistická analýza socio-ekonomických jevů se provádí pomocí specifických statistických metod - metody seskupení jevů. Tyto metody poskytují kvantitativní charakteristiku kvalitativních a kvantitativních objektů, vztahů mezi nimi a jejich vývojovými trendy.

Studium životních podmínek lidí se provádí v těchto oblastech: sociální a demografické struktury a jejich dynamika; standardy bydlení, sociální péče, kultura a vzdělávání, morální statistika veřejného mínění, politický život. Podle těchto trendů se vyvíjí vlastní systém indikátorů. (Костецкий Я.И., 2011)

3 UKAZATELE SOCIÁLNÍ STATISTIKY VE VYBRANÝCH OBLASTECH

3.1 Oblast vzdělávání

3.1.1 Charakteristika oblasti vzdělávání

Hlavním zdrojem je MŠMT (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy).

Současný vzdělávací systém: (Macek a kol., 2008)

- Předškolní vzdělávání (mateřské školy)
- Základní vzdělávání (povinné pro způsobilé děti, což je většinou od 6 - ti let)
- Střední vzdělání má 3 základní formy:
 - 1-2 roky denního studia
 - střední vzdělání s výučním listem - 2-3 roky denního studia
 - střední vzdělání s maturitní zkouškou

Střední školy dále řadíme na gymnázia, střední odborné školy, střední odborná učiliště, středoškolské konservatoře zakončené maturitní zkouškou.

- Vyšší odborné vzdělání se realizuje na vyšších odborných školách
- Vysoké školy (bakalářské, magisterské a doktorské). (Národní ústav pro vzdělávání, [online])

3.1.2 Jednotlivé ukazatele v oblasti vzdělávání a jejich zjišťování

Statistika využívá tyto základní ukazatele: počty tříd, počty žáků, počty učitelů.

U základních škol jsou žáci a třídy členěni dle postupných ročníků. Školy třídy a žáci základních škol jsou tříděny podle vyučovacího jazyka.

Střední školy a jejich žáci se třídí podle druhu vzdělávání. Žáci gymnázií podle ročníků. Žáci odborných učilišť podle skupiny oborů.

Vysoké školy jsou veřejné a soukromé

Počty studentů jsou členěny podle pohlaví, podle formy studia (prezenční, distanční, kombinované), podle občanství, podle absolventů doktorského studia.

Také se zjišťuje počet podaných přihlášek na VŠ a počet přijatých uchazečů o studium. (Macek a kol., 2008)

„Kapacita vzdělávacích institucí je dána:

1. Počtem škol

2. Počtem učeben

3. Počtem učitelů

4. Počtem lůžek ve studentských ubytovnách“ (Macek a kol., 2008, str. 225)

„Ukazatele analýzy kvality vzdělávacího procesu:

1. Průměrný počet žáků ve třídě

2. Průměrný počet žáků na 1 učitele“ (Macek a kol., 2008, str. 225)

Na kvalitu vzdělávacího procesu však mají velký vliv i neměřitelné faktory a proto je kvalitativní analýza velmi podprůměrná a špatně měřitelná. (Macek a kol., 2008)

3.2 Oblast zdravotnictví

3.2.1 Charakteristika oblasti zdravotnictví

Zdraví společnosti - jeden z hlavních článků v systému opatření zaměřených na optimalizaci úrovně a kvality života. Vládní politika poskytuje prioritu zdravotním problémům tím, že rozšiřuje síť léčby a podpory zdraví, rozvíjí a zlepšuje bezpečnost a pracovní podmínky, zlepšuje ochranu zdraví při práci, umožňuje preventivní opatření a opatření ke zlepšení životního prostředí.

Pod pojmem zdravotní ochrana se rozumí zachování a posílení zdraví lidí, prevence a léčba nemocí, rostoucí průměrná délka života, poskytování dobrého fyzického, duševního a sociálního stavu. (Костецкий Я.И., 2011)

3.2.2 Jednotlivé ukazatele v oblasti zdravotnictví a jejich zjišťování

Statistické údaje o zdravotnických zřízeních a o zdravotním stavu obyvatel jsou zjišťovány v rámci Národního zdravotnického informačního systému (NZIS), Ústavem zdravotnických informací a statistiky ČR (ÚZIS).

Údaje o pracovní neschopnosti zjišťuje ČSÚ a údaje o výdajích státního a municipálních rozpočtu zjišťuje Ministerstvo financí.

Mezi nejdůležitější ukazatele patří:

➤ počet lůžek

Objem lůžkové péče je charakterizován počtem hospitalizovaných a počet ošetrovacích dnů (v členění na nemocnice a léčebny dle jejich specializace)

Kapacity a výkony nemocnic a odborných léčebných ústavů jsou charakterizovány počtem nemocnic, počty lůžek, počty lékařů, počty hospitalizovaných pacientů a počty dnů.

- počet lékařů (jsou členěné podle hlavního oboru činnosti)
- počet zařízení

Důležitou je také charakteristika ukazatelů pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz.

Sledují se ukazatelé:

- průměrný počet osob nemocensky pojištěných
- nově hlášené případy pracovní neschopnosti
- nově hlášené případy nemocí úrazu
- kalendářní dny pracovní neschopnosti.

Mezi další informace patří:

- zdravotní stav obyvatelstva, který lze měřit následujícími typy ukazatelů
 - očekávaný věk při narození
 - nemocnost = počet nemocných na 1000 obyvatel
 - počet onemocnění za určité období
 - počet onemocnění trvajících v určitém okamžiku
 - průměrná doba trvání nemoci ve dnech
 - úmrtnost celková
 - úmrtnost podle příčin smrti tzv. smrtnost (letalita)
- výdaje a náklady na zdravotní péči:
 - výdaje státního rozpočtů
 - výdaje územních rozpočtů
 - výdaje zdravotních pojišťoven na zdravotní péči
 - přímé soukromé výdaje obyvatel (Macek a kol., 2008)

3.3 Oblast veřejného pořádku

3.3.1 Charakteristika oblasti veřejného pořádku

Právní statistiky jsou součástí sociální statistiky, která zkoumá kvantitativní aspekt masových právních jevů a procesů za účelem prokázání svého kvalitativního obsahu a

tendencí., tj právní statistika zkoumá jevy a procesy, které charakterizují morální hledisko společnosti.

Při zkoumání odlišných právních jevů (např. trestný čin, dopravní havárie..) údaje o právní statistice umožňují komplexní analýzu těchto jevů, předpovídají nárůst kriminality v budoucnosti, a také zákonitosti jejich vývoje, což je důležité pro prevenci kriminality. Právní statistika zkoumá řadu otázek týkajících se trestné činnosti a přestupků, takových jako jsou loupeže, krádeže, znásilnění, prostituce, drogové závislosti, sebevraždy, alkoholismus a jiné negativní projevy ve společnosti.

Právní statistiky berou v úvahu práci všech státních orgánů (státní zástupci, policie, soudy, věznice, soudy arbitrážní, notáře, atd.), které provádí kontrolu trestního práva veřejnosti a vlády, všechny formy majetků, práva občanů a organizací. Předmětem studie právních statistik jsou kvantitativní aspekty jevů a procesů, které jsou součástí výše uvedených orgánů. (Костецкий Я.И., 2011)

3.3.2 Jednotlivé ukazatele v oblasti veřejného pořádku a jejich zjišťování

JPO (Jednotky požární ochrany) zajišťují statistiky ohledně požárů, úniků nebezpečných látek, živelných pohrom, do kterých spadají i vyvolané trestnou činností.

Počty požárů se člení:

- Podle odvětví kde vznikly
- Podle příčiny vzniku

Sledují se i dopravní nehody:

- v železniční dopravě
- v silniční dopravě
- ve vnitrozemské vodní dopravě
- v letecké dopravě

Důležité je zmínit, že mimo JPO zde působí i jiné složky jako například: Policie ČR, Zdravotnická záchranná služba, městská policie, pohotovostní služba, podniky, obecní zastupitelstvo, armáda ČR.

V oblasti **soudnictví a kriminality** se sleduje zejména počet vyřizovaných, vyřízených a nevyřízených trestních stíhání.

Členění soudních statistik:

- trestní věci

- občanskoprávní věci
- řízení o nezletilých dětech

Odsouzené osoby se dělí na:

- recidivisty
- dosud netrestané
- z toho ženy
- z toho mladiství
- pod vlivem alkoholu
- pod vlivem jiných návykových látek

Odsouzení se dále člení:

- Podle pohlaví
- Podle státní příslušnosti
- Podle typu věznice
- Podle délky uloženého trestu
- Podle počtu předchozích odsouzení
- Podle dosaženého vzdělání

Též se sleduje zaměstnanost, mzda a výsledky v odborném vzdělávání odsouzených.
(Macek a kol., 2008)

PRAKTICKÁ ČÁST

4 CHARAKTERISTIKA ZDRAVOTNÍ PÉČE A JEJÍ FINANCOVÁNÍ V ČESKÉ REPUBLICE A NĚKOLIKA EVROPSKÝCH ZEMÍCH

4.1 Modely financování zdravotní péče

Světová praxe vyvinula tři základní modely financování zdravotní péče:

1. Financování zdravotnických služeb prostřednictvím státního rozpočtu (Beveridgův model), podle kterého veřejný sektor představuje drtivou (větší) část nákladů na údržbu zdravotnických zařízení. Tento model se stal rozšířeným ve Velké Británii, Švédsku, Finsku, Španělsku, Kanadě, Austrálii, Řecku, kde vláda financuje více než 80% všech výdajů ve zdravotnictví. Díky státním finančním pobídkám bylo vytvořeno prostředí pro úplné zabezpečení obyvatelstva s různými výdaji na lékařské služby, nicméně medicína financovaná státem je privilegiem jen bohatých zemi.

2. Financování na základě soukromého pojištění, vytváření prvků hospodářské soutěže na trhu zdravotnických služeb. Nejběžnější způsob, jak zaplatil lék v Japonsku a USA, kde je více než 30% nákladů na zdravotní péči financováno přímo pacientem a soukromými pojišťovacími fondy - 30-40% všech výdajů ve zdravotnictví. Hlavním problémem placené medicíny je její nedostupnost pro chudé. Nedostatek finanční podpory v některých případech může znamenat absenci zdravotní péče a jedinou nadějí je pomoc ze strany charitativních organizací (například Červený kříž).

3. Financování s převahou povinného veřejného pojištění (Bismarck model), který poskytuje podporu zdravotnictví ze tří zdrojů: Z příspěvků podniků, zaměstnanců a státu, s 10-20% náklady na zdravotní péči hrazených z osobních prostředků občanů. Takový systém financování zdravotní péče na základě pojištění může zvýšit množství finančních prostředků na 1,5 - 2 krát ve srovnání s rozpočtovým modelem (používá se v evropských zemích jako je Francie, Německo, Rakousko, Švýcarsko, Nizozemsko, Belgie). (B.B.Воробйов, 2011, С. 139-146).

Následující text obsahuje obecný popis zdravotnických systémů některých evropských zemí a České republiky. Tyto státy byly vybrány zaprvé podle jejich systému ochrany zdraví, s cílem mít možnost vidět různé funkce zdravotních systémů v evropských zemích a za druhé byly vybrány takové státy (Polsko, Ukrajina), které by bylo možné srovnat

s historickými podmínkami České Republiky. Všechny popisy mají stejný tvar, nejprve několik obecných zdravotních ukazatelů, následuje obecný popis systému zdravotní péče a mechanismy financování, a pak daný určitý stav některých statistických ukazatelů zdravotního systému a analýzy trendu vývoje.

4.2 Mezinárodní srovnání v oblasti zdravotnictví

4.2.1 Francie

Obyvatelstvo – 64 291 000¹; náklady na systém zdravotní péče - 11,6 % HDP²; poměr lékařů na 10 000 obyvatel – 34,5³; délka života - 85 let u žen a 79 let u mužů⁴.

Francie má komplexní směr soukromého a veřejného sektoru jak ve financování, tak při poskytování zdravotní péče. Systém je založen na povinném státním programu zdravotní péče, která je z velké části doplněna dobrovolným pojištěním. Nicméně, obecně platí, že systém pokrývá téměř celou populaci. Francie má široký sortiment a téměř neomezený objem služeb zdravotní péče poskytované na nemocniční i ambulantní úrovni a pacienti mají svobodu volby při výběru poskytovatele služeb. Populace Francie je spokojena se systémem zdravotní péče. Ukazatele průměrné délky života a míry úmrtnosti jsou lepší než průměrné evropské sazby navzdory velkému množství konzumace alkoholu a tabáku. (B.B.Воробйов, 2011, С. 140).

Světová zdravotnická organizace analyzovala systém zdravotní péče ve 191 zemích. V této analýze brala v úvahu kritéria, jako je dostupnost, účinnost, uspokojování potřeb obyvatelstva. Bylo zjištěno, že ve Francii jsou nejlepší nemocnice, nejlepší lékaři, sofistikovaná zařízení, kromě všech těchto zdravotních výhod s přístupem téměř každé sociální vrstvy obyvatelstva. Je zajímavé, že ministerstvo, které se stará o zdraví ve Francii, v průběhu minulého století 9 krát změnilo svůj název a zároveň působí i v oblastech sociálního zabezpečení a bezpečnosti práce.

¹ World Health Organization. *Countries, France*. [online]. 2016 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://www.who.int/countries/fra/en/>

² Český statistický úřad. *Zdravotnictví* [online]. 06.2014 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/26153918/370002140709.pdf/93f84615-915a-4c58-bd5e-9cb8b420b6de?version=1.0>

³ Кадрова політика у реформування сфери охорони здоров'я: аналіт. доп. / Т.П. Авраменко. – К.: НІСД, 2012. – с. 9 Електронна версія: www.niss.gov.ua

⁴ Totež jako 1

Jako u většiny západních států, ve Francii se používá zdravotní pojištění. Platby za služby se realizují pomocí tzv. „pokladen“, kterými jsou pojišťovny. Každý pracující obyvatel musí odvádět poplatek ze mzdy na zdravotní pojištění, aby pak měl finanční prostředky na zdravotní služby a nákup léků. Dokonce i když pobírají důchod, Francouzi si i nadále platí zdravotní pojištění. Pokud je člověk nemocný a potřebuje ošetření v nemocnici, prvních 33 dnů pobytu v nemocnici dostává odměny za práci od pojišťovny. Pak pacient musí platit ze svého. Pokud je však pacient nemocen déle než 60 dní, je převeden do léčení zdarma. Pokud tento stav trvá tři roky, může Francouz získat zdravotní postižení. Ve Francii existují pouze dvě skupiny: první stupeň - když se člověk nemůže o sebe starat sám, a druhý stupeň - všechny ostatní případy.

Ve Francii je více než 80% obyvatelstva. Úředníci a dělníci jsou pojištěni bez výjimky. Ti, kteří nepracují nebo mají svobodné povolání, nemají nárok na sociální zabezpečení, pokud jejich roční příjem nepřesahuje stanovenou částku. Pojištěný v případě nemoci je oprávněn požádat o pomoc nejen ve veřejné nemocnici, ale také v soukromé nemocnici či u praktického lékaře. Ale pojišťovny hradí jen 80% ceny zdravotních služeb a stejné procento za léky a hospitalizace. A to není levná záležitost. Návštěva terapeuta stojí asi 20 eur. Vysoce specializovaný odborník - je za 35-40 eur. Kromě toho se platí většinou v hotovosti.

Ve Francii existuje mnoho velkých výzkumných institucí. Téměř všechny nemocnice jsou ve vlastnictví měst a podléhají správním radám řízeným starosty města. Léčba psychiatrických pacientů a pacientů s TBC patří do oddělení pro jednotlivce. Sanatoria jsou založena převážně na soukromých darech, ale pouze ve velkých městech. V každé nemocnici je klinika pro ambulantní pacienty. Oficiálně uznání chudí obyvatelé jsou ošetřeni ve speciálních klinikách zdarma. (B.B.Воробйов, 2011, С. 139-146)

4.2.2 Itálie

Obyvatelstvo – 60 990 000⁵; Náklady na zdravotní péči - 9,2 % HDP⁶; praktičtí lékaři na 10 000 obyvatel – 34,9⁷; délka života - 85 let u žen a 80 u mužů⁸.

Národní zdravotní služba Itálie (NHS) byla založena v roce 1978, aby zajistila všeobecný přístup ke zdravotním službám, které jsou poskytovány převážně zdarma. Financování systému zdravotní péče je převážně financováno z obecných daní a sociálního pojištění. Poskytování smíšené služby - služby poskytují veřejné i soukromé instituce. Systém zdravotní péče je v Itálii vysoce decentralizovaný ve srovnání s jeho prototypem, anglickou NHS.

Parlament stanoví minimální výši garantovaných služeb v celé zemi, a podmínky, za kterých mohou lidé přijímat služby ze soukromého sektoru. Implementace, plánování, financování a monitorovací systém je zaveden ve 21 zdravotních oblastech. Tento systém je velmi roztržitý vzhledem k častým změnám vlády a nedostatku koordinace na centrální úrovni.

Zdravotnické služby nedosahují průměrné úrovně EU. Je zde významný rozdíl mezi úrovněmi péče na severu a jihu. V porovnání s ostatními zeměmi EU, populace je nespokojena se systémem zdravotní péče.

I přes významné problémy v zajištění rovné a účinné zdravotní péče a jejího financování, všeobecné zdravotní ukazatele jsou dobré ve srovnání s průměrem EU. Kromě toho, Itálie má vynikající zdravotní odborné znalosti v určitých oblastech zdravotnictví. National Health Service poskytuje univerzální italské veřejné služby. Tento systém je velmi byrokratický, má tři úrovně (národní, regionální a místní). Základní struktura vojenské služby se skládá z regionálních vlád a místního zdravotnického oddělení. Itálie je rozdělena do 21 oblastí, včetně autonomní oblasti Trentino / Alto Adizhe, který zahrnuje provincie Trento a Bolzano. Regiony jsou rozděleny do asi 320 místních zdravotnických

⁵ World Health Organization. *Countries, Italy*. [online]. 2016 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://www.who.int/countries/ita/en/>

⁶ Český statistický úřad. *Zdravotnictví* [online]. 06.2014 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/26153918/370002140709.pdf/93f84615-915a-4c58-bd5e-9cb8b420b6de?version=1.0>

⁷ Кадрова політика у реформування сфери охорони здоров'я: аналіт. доп. / Т.П. Авраменко. – К.: НІСД, 2012. – с. 9 Електронна версія: www.niss.gov.ua

⁸ Totež jako 5

orgánů, včetně 90 veřejných nemocnic, které mají samosprávu. Místní zdravotní odbory spravují zdravotní služby. V některých oblastech zdravotnických služeb má silnou vertikální integraci s místními odděleními zdraví, které poskytují, a získávají všechny lékařské služby v této oblasti. To znamená, že místní zdravotní oddělení je centrum činnosti v odvětví zdravotnictví, krajů a provádí legislativní funkce prostřednictvím specifických regionálních plánů. Poskytování zdravotních služeb na regionální úrovni je řízeno volebními radami, mechanismus financování je řízen městem.

Tento systém je financován převážně státem, sociální zabezpečení pokrývá 46,5% a celkové daně - 52% z celkových finančních prostředků. Zbývajících 1,5% je financováno soukromým sektorem, zejména společné platby za služby NHS. (M. Kapi, Огляд європейських та американських підходів до фінансування систем охорони здоров'я, Італія, 2002, [online])

4.2.3 Polsko

Obyvatelstvo – 38 217 000⁹; Náklady na zdravotní péči - 6,8% HDP¹⁰ (průměr EU - 8,7%); praktičtí lékaři na 10 000 obyvatel - 17¹¹; Životnost - 81 let u žen a 73 u mužů¹².

Administrativně je Polsko rozděleno do 16 provincií. Země je domovem 38 milionů lidí. Lidé, 98% populace jsou Poláci. V květnu 2004 Polsko vstoupilo do EU (Evropská Unie, 2016, [online]). Od roku 2003 má Polsko povinné zdravotní pojištění. K dispozici je jedna národní zdravotní pojišťovna - Státní zdravotní fond, která má 16 regionálních kanceláří. Občané, kteří nejsou pojištěni zaměstnavatelem, nebo zaměstnané na základě soukromého podnikání si mohou zakoupit dobrovolné zdravotní pojištění. Je k dispozici také prostřednictvím Státního zdravotního fondu. Kromě toho si Poláci mohou koupit "balíčky péče", které jsou nabízeny na některých soukromých klinikách a v pojišťovacích společnostech pro rozšíření zaručeného pokrytí. Společnosti často nabízejí tyto balíčky vlastním zaměstnancům. Ministerstvo financí vydává pouze finanční prostředky z

⁹ World Health Organization. *Countries, Poland*. [online]. 2016 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://www.who.int/countries/pol/en/>

¹⁰ Český statistický úřad. *Zdravotnictví* [online]. 06.2014 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/26153918/370002140709.pdf/93f84615-915a-4c58-bd5e-9cb8b420b6de?version=1.0>

¹¹ Кадрова політика у реформування сфери охорони здоров'я: аналіт. доп. / Т.П. Авраменко. – К.: НІСД, 2012. – с. 9 Електронна версія: www.niss.gov.ua

¹² Totež jako 9

centrálního rozpočtu na pokrytí části nákladů na služby, jako je transplantace orgánů a operace rakoviny. V ostatních případech je hlavním plátcem Státní zdravotní fond, fondy, které nepocházejí z Ministerstva financí. Povinné pojistné tvoří asi 9% příjmů občanů. Dnes je jedním z hlavních cílů reforma ve zdravotnictví - další harmonizaci regulační politiky na standardy EU. (doz.oda.dp.ua, Переваги проведення реформування системи охорони здоров'я в Україні, 2013 [online])

4.2.4 Česká republika

Počet obyvatel – 10 702 000¹³; Náklady na zdravotní péči - 7,8% HDP¹⁴; praktičtí lékaři na 10 000 obyvatel - 17¹⁵; délka života - 81 let u žen a 75 u mužů¹⁶.

Zdravotní pojištění je povinné a pokrývá všechny osoby s trvalým pobytem na území České republiky. Zdravotní pojištění pokrývá náklady na diagnostické a terapeutické služby, chronicky nemocné, poskytování léků a lékařských technologií, přepravu pacientů. (Předpis č. 48/1997 Sb., Zákon o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, [online])

Zdravotní pojištění je financováno příspěvkem na zdravotní pojištění a státem (pro pojištěné, kteří nejsou ekonomicky aktivní). Velikost příspěvku je: pro zaměstnavatele - až 9% z platu; pro zaměstnance - 4,5%; pro osoby samostatně výdělečně činné - 13,5% a pro stát - 13,5% z minimální mzdy. Státní dotace a administrativní náklady systému jsou hrazeny ze státního rozpočtu. (České zdravotnické fórum, [online])

Fundraising na zdravotní pojištění.

Česká správa sociálního zabezpečení (ČSSZ) je rozpočtovou organizací, jejímž hlavním úkolem je shromažďovat příspěvky na základní penzijní, zdravotní pojištění a pojištění pro případ pracovních úrazů. ČSSZ odpovídá za výpočet a vyplácení dávek v rámci těchto programů a za vedení registru pojištěnců. (Česká správa sociálního zabezpečení, [online])

¹³ World Health Organization. *Countries, Czech Republic*. [online]. 2016 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://www.who.int/countries/cze/en/>

¹⁴ Český statistický úřad. *Zdravotnictví* [online]. 06.2014 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/26153918/370002140709.pdf/93f84615-915a-4c58-bd5e-9cb8b420b6de?version=1.0>

¹⁵ Кадрова політика у реформування сфери охорони здоров'я: аналіт. доп. / Т.П. Авраменко. – К.: НІСД, 2012. – с. 9 Електронна версія: www.niss.gov.ua

¹⁶ Totež jako 13

Financování univerzálního zdravotního pojištění, které je zaručeno státem, je přiřazeno jednotlivým společnostem (fondům) zdravotního pojištění. Občané si zvolí vlastní pojišťovnu. Největší podíl občanů má Všeobecná Zdravotní Pojišťovna. Ostatní fondy poskytují pojištění zaměstnancům různých profesí. Rada fondu veřejného zdravotního pojištění se skládá ze státních zástupců, zaměstnanců a zaměstnavatelů.

Národní vláda stále vlastní regionální a fakultní nemocnice, kde je soustředěno více než 1000 lůžek. Tyto nemocnice zajišťují úplný rozsah vysoce specializované péče. I když je jich pouze 24 (12% z nemocnic), které hostí 31% všech nemocničních lůžek. Po rozpuštění veřejného zdravotnictví, které bylo ve vlastnictví veřejných nemocnic, malé nemocnice se staly majetkem krajů a obcí. V těchto nemocnicích se nachází téměř 60% všech nemocničních lůžek. Okresní nemocnice poskytují pomoc a v klíčových profesích mají vlastní oddělení krevní transfuze a mobilní záchranné služby. Vlastní obvykle cca 700 lůžek. (Infoportal, Охорона здоров'я Чехії: якість, яку не приховаєш, [online])

Česká republika výrazně zlepšila účinnost systému zdravotní péče, protože vláda země nekopíruje některé stávající modely, ale rozvíjí svůj vlastní, přičemž bere v úvahu národní specifika a potřeby inovace v moderní medicíně.

4.2.5 Ukrajina

Obyvatelstvo – 45 239 000¹⁷; náklady na zdravotní péči - 5,3% HDP¹⁸; praktičtí lékaři na 10 000 obyvatel - 47.9¹⁹; délka života - 76 let pro ženy a pro muže 66 let²⁰.

Lékařská péče poskytovaná občanům Ukrajiny, 24,2 tisíc veřejných (státní) zdravotnických zařízení a asi 3500 nestátních institucí. Nejnovější ve většině případů, jsou malé a mají vlastní praxi - s výjimkou zubního lékařství - jen malá část z celkových služeb.

Veřejné instituce, které nabízí privátní péči v oblasti veřejného zdravotnictví stanovené samostatným seznamem kabinetu ministrů Ukrajiny, jsou v národním vlastnictví a

¹⁷ State Statistics Service of Ukraine . *Demographic Yearbook Population of Ukraine, 2014, 11 s.* [online]. 2011-2016 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: http://database.ukrcensus.gov.ua/PXWEB2007/popul_eng.htm

¹⁸ Ukrstat.org. *Zdravotnictví.* [online]. 2012 [cit. 2016-03-31]. Dostupné z: https://ukrstat.org/uk/druk/publicat/Arhiv_u/15/Arch_nroz_bl.htm

¹⁹ Статистичний щорічник України за 2014р. Державна служба статистики України /за ред.. І.М. Жук, Київ: видавництво держ. служби статистики України, 2015, - 430с.

²⁰ World Health Organization. *Countries, Ukraine.* [online]. 2016 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://www.who.int/countries/ukr/en/>

podřízeny Ministerstvu zdravotnictví Ukrajiny; zařízení obecné zdravotní péče, které jsou ve vlastnictví a řídí se místními orgány a místní samosprávou a resortní nastavení zdravotní péče, podřízené ostatním ministerstvům a agenturám.

Zdravotní ukazatele Ukrajiny jsou daleko za podobnými ukazateli jednotlivých členských států EU. Průměrná délka života je o 10 let nižší než na evropské úrovni. To vše kvůli migraci, boji proti terorismu a hospodářské situaci, zdravotní péči a složité demografické situaci.

Problémy současného systému: zastaralá infrastruktura, zastaralé technologie a nekvalitní služby, špatná správa, neefektivní model financování, značné rozpočtové výdaje na zastaralé a neefektivní infrastruktury.

Ve zdravotnictví bylo ze státního rozpočtu přiděleno v průměru 3,5% HDP a se všemi zdroji financování systému to dělá dohromady 7,6%, což odpovídá mezinárodní praxi. (O. Худо́ба, 2014)

V dnešní době systém ochrany zdraví na Ukrajině je ve fázi reformy. Proces reformy je směřován na zefektivnění tohoto systému.

Obecně platí, že existují tři základní přístupy k vytváření programů péče o zdraví: sociální zdravotní pojištění, financování z veřejných zdrojů a soukromé zdravotní pojištění. V praxi, jednotlivé země tyto prvky kombinují.

4.3 Vývoj jednotlivých ukazatelů v oblasti zdravotnictví

Dnes je nepopiratelné, že zdraví je kritické (ještě důležitější než vzdělání), je stanoveno, že zdravotní stav obyvatelstva je jedním z nejdůležitějších faktorů rozvoje ekonomiky jakéhokoliv státu a blaha obyvatelstva.²¹

Přes schopnost posledního půlstoletí systému zdravotní péče, se vliv na zdraví obyvatel zvýšil několikrát. Podle WHO, by měl moderní systém zdravotní péče poskytnout přístup ke zdravotním službám pro ty, kteří je nejvíce potřebují, který se vyznačuje vysokou kvalitou a bezpečností zdravotních služeb a zajistil nejlepší možné výsledky pro zdraví. Nehledě na to, že předpoklady pro dosažení vysoké kvality zdravotní péče, poskytování vhodné finanční podpory a ekonomické aspekty jsou ve zdravotním systému důležité.

²¹ World Bank, 1993, Komise Světové zdravotnické organizace (WHO) na makroekonomiku a zdraví, 2008

Jedním z nejdůležitějších ukazatelů úrovně ekonomického blahobytu je hrubý domácí produkt (HDP). Světová zdravotnická organizace určila velikosti výdajů na zdravotnickou oblast ve výši 8-10% HDP. Za kritickou mezní hodnotu je považován výdaj ve výši 3% HDP, pod kterou je zdravotní systém neudržitelný. Tabulka 1 ukazuje výdaje vládního sektoru na zdravotní péči v zemích, na které se vztahuje náš výzkum. (B. М. Лехан, Г. О. Слабкий, М. В. Шевченко, 2010)

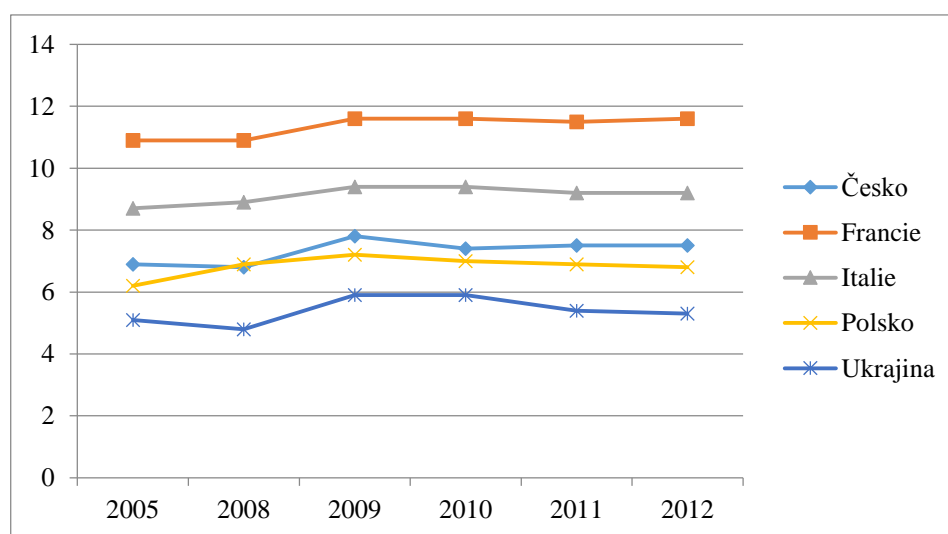
Tab. č. 1: Celkové výdaje na zdravotnictví, % HDP

Země	Roky					
	2005	2008	2009	2010	2011	2012
Česko	6,9	6,8	7,8	7,4	7,5	7,5
Francie	10,9	10,9	11,6	11,6	11,5	11,6
Itálie	8,7	8,9	9,4	9,4	9,2	9,2
Polsko	6,2	6,9	7,0	7,0	6,9	6,8
Ukrajina	5,1	4,8	5,9	5,9	5,4	5,3

Zdroj: ČSÚ, 2014; Ukrajina v číslech, 2014

Jak je vidět na obrázku 2, největší podíl výdajů ve zdravotnictví mezi vybranými zeměmi má Francie (11,6% HDP), o něco nižší náklady jsou v Itálii (v průměru 9,3% HDP), na třetím místě - Česká republika (v průměru nákladů na zdravotní péči až 7,7%), a nejnižší výdaje na zdravotnictví jsou na Ukrajině (nedosahují ani úrovně 6% HDP, a mají tendenci klesat).

Obr. č. 2: Dynamika celkových výdajů na zdravotnictví, % HDP

Zdroj: vlastní zpracování, 2016

Víme, že ekonomické možnosti státu a skutečné financování zdravotnických prostor výrazně ovlivňuje zdraví obyvatel. To potvrzuje integrální index, jako je průměrná délka života obyvatel. Tabulky 2 a 3 ukazují průměrnou délku života žen a mužů, resp.

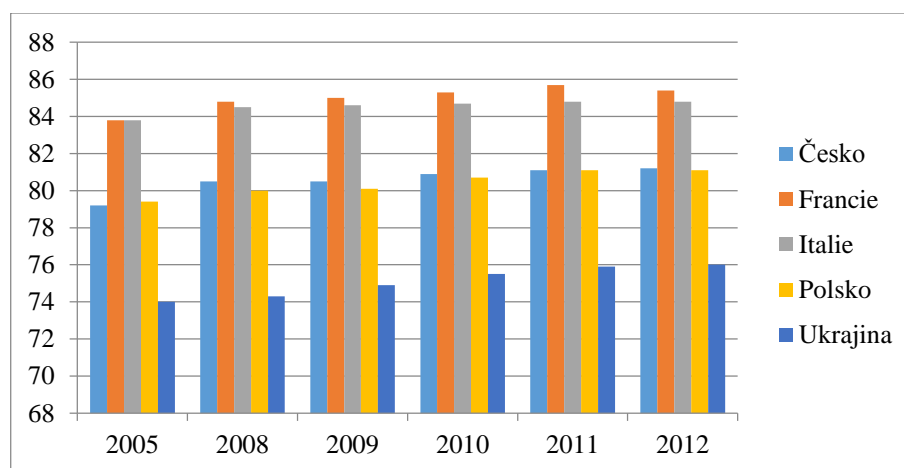
Tab. č. 2: Střední délka života u žen, v letech

Země	Roky					
	2005	2008	2009	2010	2011	2012
Česko	79,2	80,5	80,5	80,9	81,1	81,2
Francie	83,8	84,8	85,0	85,3	85,7	85,4
Itálie	83,8	84,5	84,6	84,7	84,8	84,8
Polsko	79,4	80,0	80,1	80,7	81,1	81,1
Ukrajina	74,0	74,3	74,9	75,5	75,9	76,0

Zdroj: ukrajinská ročenka, 2014

Obrázek 3 ukazuje dynamiku střední délky života u žen. Jak je vidět z obrázku, nejvyšší naděje dožití mezi zkoumanými zeměmi, jsou Itálie a Francie. Téměř na stejné úrovni najdeme délku života v České republice a Polsku. A pozadu (téměř deset let), průměrná délka života na Ukrajině.

Obr. č. 3: Dynamika průměrné délky života u žen v období od roku 2005 do roku 2012

Zdroj: vlastní zpracování, 2016

Stejná situace je pozorována u střední délky života u mužů. I když obecně všechny země se vyznačují tím, že mužská očekávaná délka života je nižší než u žen (tabulka 3).

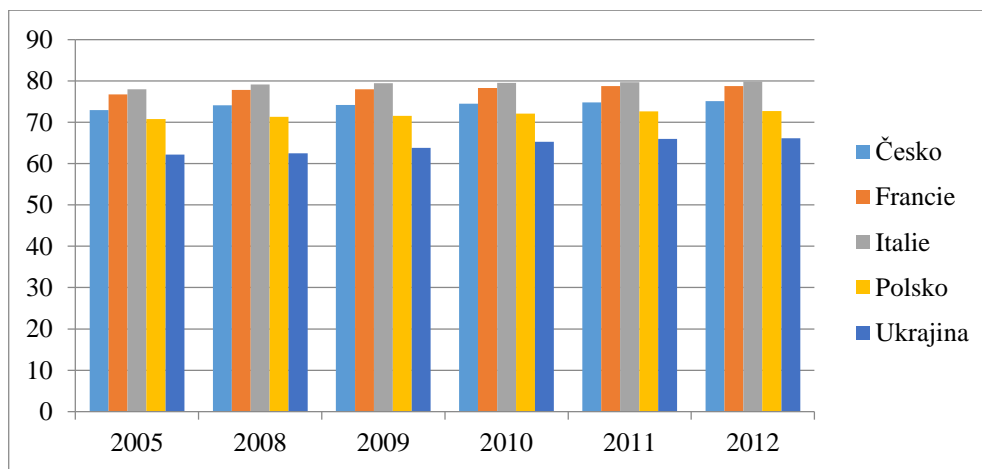
Tab. č. 3: Střední délka života u mužů, v letech

Země	Roky					
	2005	2008	2009	2010	2011	2012
Česko	72,9	74,1	74,2	74,5	74,8	75,1
Francie	76,7	77,8	78,0	78,3	78,7	78,7
Itálie	78,0	79,1	79,4	79,5	79,7	79,8
Polsko	70,8	71,3	71,5	72,1	72,6	72,7
Ukrajina	62,2	62,5	63,8	65,3	66,0	66,1

Zdroj: ukrajinská ročenka, 2014

Jak můžeme vidět z obrázku 4, nejvyšší naděje dožití u mužů v Itálii (v průměru téměř 80 let), mírně nižší - ve Francii (v průměru 78,7 let). A opět nejnižší mužský život je na Ukrajině (většinou nežijí ani 66 let). To lze vysvětlit tím, že na Ukrajině ve srovnání s jinými zeměmi jsou nejnižší celkové vládní výdaje na zdravotní péči (Tab. 1). Občané Ukrajiny si platí sami významnou část zdravotnických služeb.

Obr. č. 4: Dynamika průměrné délky života u mužů v období od roku 2005 do roku 2012

Zdroj: vlastní zpracování, 2016

Většina obyvatel hradí léčiva na léčbu samotně, včetně léčiv při léčbě v nemocnici. Kvůli finanční krizi na Ukrajině a vedení vojenských operací, se podstatně snížila kupní síla obyvatel, snížení příležitostí financování jejich zpracování, dále se snižuje délka života na Ukrajině, u mužů i u žen. A na tom se nic nezmění, pokud se Ukrajině nepodaří provést účinné reformy, včetně té ve zdravotnictví.

Dalším ukazatelem zdravotního průmyslu je počet lůžek na 1000 obyvatel (tab. 4).

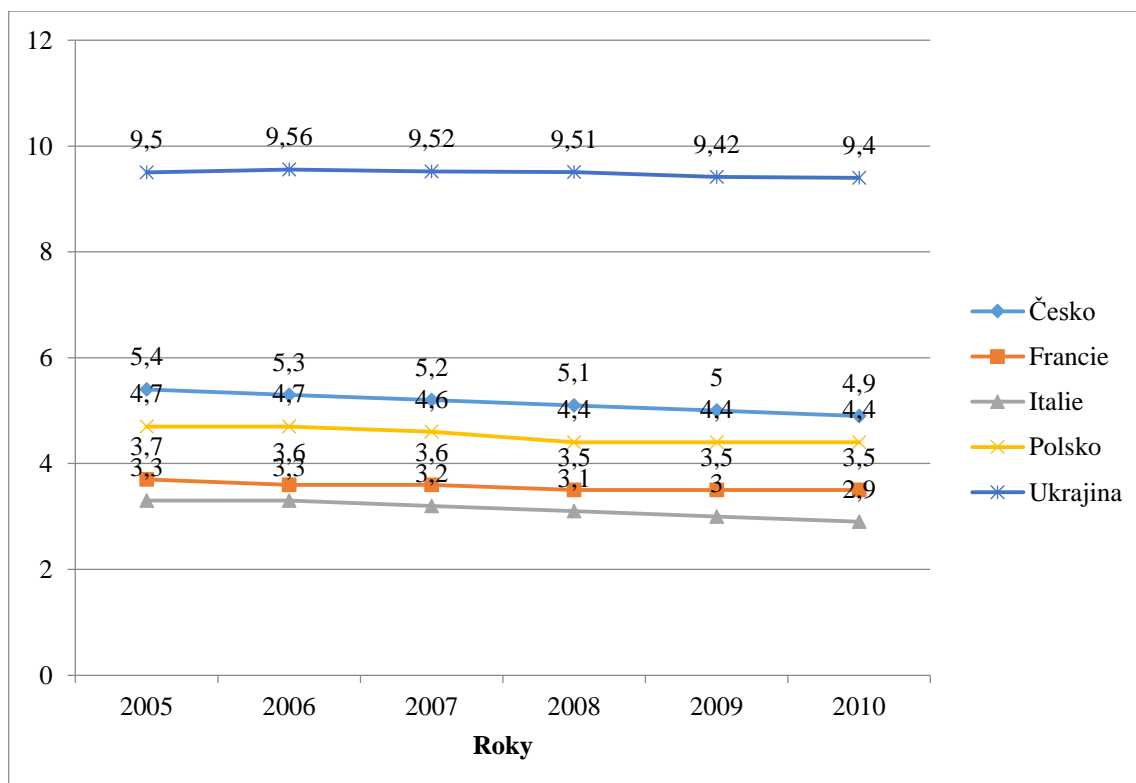
Tab. č. 4: Počet nemocničních lůžek na 1000 obyvatel

Země	Roky							
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Česko	5,4	5,3	5,2	5,1	5,0	4,9	4,7	4,8
Francie	3,7	3,6	3,6	3,5	3,5	3,5	3,4	3,4
Itálie	3,3	3,3	3,2	3,1	3,0	2,9	2,8	2,7
Polsko	4,7	4,7	4,6	4,4	4,4	4,4	4,3	4,3
Ukrajina	9,5	9,56	9,52	9,51	9,42	9,4	9,1	8,9

Zdroj: ČSÚ, 2014, ukrajinská ročenka, 2014,

Obrázek reprezentuje dynamiku nemocničních lůžek na 1000 obyvatel. Jak vidíme, celkový počet ve většině zemí je téměř stejný. Liší se pouze v situaci na Ukrajině. V průměru na 1000 obyvatel je zde 9,4 lůžek. Obecně je zde tendence ke snižování počtu lůžek.

Obr. č. 5: Dynamika počtu nemocničních lůžek na 1000 obyvatel

Zdroj: vlastní zpracování, 2016

Jak je vidět z obr. 5, je taková tendence, že čím vyšší je úroveň zdravotní péče v zemi, je počet lůžek menší. Toto může být vysvětleno skutečností, že čím vyšší je úroveň

zdravotní péče, tím nižší úroveň morbidity. Evropské země s rozvinutou ekonomikou především investují do prevence, prevence nemocí, rychlého a kvalitního stanovení primárních diagnóz. Je třeba také poznamenat, že na Ukrajině je ve srovnání se sledovanými zeměmi nejmenší hustota osídlení obyvatel na 1 km². To znamená, že s ohledem na územní faktor je třeba, aby byl pacient urychleně převeden na nemocniční péči, respektive to zvyšuje potřebu počtu pevných zdravotnických zařízení, a z toho vyplývá zvýšení počtu nemocničních lůžek.

5 MEZINÁRODNÍ CHARAKTERISTIKA A VÝVOJ VYBRANÝCH UKAZATELŮ V OBLASTI VZDĚLÁVÁNÍ

5.1 Vzdělávací systém

Vzdělávací systémy se liší podle zemí, ve kterých jsou zavedeny, dalo by se říct, že kolik zemí, tolik vzdělávacích systémů. Každý vzdělávací systém je ovlivněn historickou tradicí dané země, současnou situací v zemi, postavením země a rolí v mezinárodních vztazích.

Celkově lze říci, že vzdělávání v evropských zemích je rozděleno do tří stupňů: Primární vzdělávání, nižší vzdělávání a vyšší vzdělávání. V souladu s mezinárodní klasifikací, rozlišujeme tyto tři stupně.

ISCED 1 - primární vzdělávání

ISCED 2 - nižší vzdělávání

ISCED 3 - vyšší vzdělávání

Doba trvání pro dosažení nižšího vzdělání je ve všech zemích EU minimálně 12 let. V závislosti na tradicích a struktuře školy, může být tato doba od 12 do 14 let. Na Ukrajině trvá dosažení nižšího vzdělání 11 let, ale v rámci reforem, které v současné době na Ukrajině probíhají, bude doba nutná k dosažení nižšího vzdělání stanovena na 12 let.

Obecně platí, že moderní vzdělávání v Evropě je masivní a je jasně odlišený vícestupňový vzdělávací systém, ale každá země si jej přizpůsobuje dle vlastních potřeb. Aby bylo možné zkombinovat všechny požadavky, kritéria a standardy v oblasti vzdělávání, byl zahájen Boloňský proces (19. června 1999, Bologna, Itálie, podepsáním 29 ministrů školství jménem vládních dokumentů, nazvaný "Boloňská deklarace"). Hlavním cílem Boloňského procesu bylo vytvoření jednotného evropského vyššího vzdělávání, který je rozdělen do tří skupin dle studia (Bakalářský – 180 – 240 kreditů, Magisterský – 90 – 120 kreditů a doktorský – není vymezen kredity). Tento systém se tedy týká pouze vysokoškolského vzdělávání, jelikož se jedná především o usnadnění uznávání vysokoškolských diplomů a tím zvýšení zaměstnanosti absolventů vysokých škol a jejich mobility mezi zeměmi EU, dále má tento systém zajistit vyšší konkurenceschopnost evropského trhu práce a kvalitnější vzdělávací služby. (Bologna proces European higher education area, [online])

Sjednocený evropský vzdělávací systém bude vázán následujícími parametry:

- Úroveň vysokoškolského vzdělávání (úroveň, proporcionalita a cyklus);
- Učení obsahu pro každou kvalifikaci směr a úroveň vzdělání, jehož struktura poskytne pan-evropské a národní součásti;
- Nejlepší způsob, jak zvládnout kurikula (studijní proces);
- Dostupnost jednotných standardů kvality ve vysokoškolském vzdělávání;
- Jediné "ukazatele" pro zhodnocení dosažených vzdělávacích výsledku.

V rámci snahy o nejefektivnější vzdělávací systém si každá země může zvolit své vlastní priority na základě sociálně-ekonomického rozvoje a sociálních požadavků a potřeb. Mezinárodní zkušenosti ukazují, že čím vyšší míru autonomie univerzity mají, tím jsou vzdělávací plány rozmanitější. Na univerzitách přibývá volitelných předmětů a počet povinných předmětů se snižuje. Na jedné straně, tato rozmanitost nabízí širokou škálu výběru předmětů, což vede k jisté svobodě při studiu, ale na straně druhé tento systém vytváří diplomy, jež nemohou být srovnávány napříč zeměmi EU a ve kterém kvalita vzdělání v dané zemi neodpovídá kvalitě vzdělání v ostatních zemích EU, což je v rozporu s Boloňskou deklarácí, která tento problém řeší jednotným systémem vzdělávání. Z hlavních zásad Boloňského systému lze vyvodit závěr, že hlavním kritériem transformace národních vzdělávacích systémů v Evropě by měly být srovnatelné a studijní výsledky v oblasti vysokoškolského vzdělávání.

5.2 Vysokoškolské vzdělávání

5.2.1 Mezinárodní žebříček vysokých škol

Kvalita vzdělávání v oblasti vysokoškolského vzdělávání (univerzity) je hodnocena pomocí mezinárodních žebříčků vysokých škol. V roce 2015, byla jako nejuznávanější a nejprestižnější vysoká škola označena M.I.T. v USA. Jako druhá byla zvolena britská univerzita Cambridge, a na třetím místě se umístila Imperial College London. Jako čtvrtá vysoká škola byla zvolena Harvardská univerzita. Poslední z pěti univerzit byla v roce 2015 britská univerzita Oxford College. (QS World University Rankings® 2014/15, [online])

Univerzita Karlova v Praze obsadila 31. místo v Evropě (119. místo ve světovém žebříčku), Univerzita v Paříži Pierre a Marie Curie byla na 76. místě v Evropě (214. místo ve světovém žebříčku). Pro srovnání, National University Lvivská polytechnika byla v roce 2015 na 757. místě (2159 na světě) Lvivská University Ivana Franka – 849. místo (2532. místo na světě). (Ranking web of universities, [online])

5.2.2 Licence a akreditace

Většina univerzit v Evropě má poměrně vysokou míru autonomie. Například v Anglii, si vzdělávací instituce mohou vytvářet své vlastní osnovy a programy. Ty obsahují různé kombinace předmětů dle zájmů studentů a dle požadavků společnosti a pracovního trhu.

V evropském regionu jsou tyto základní postupy kontroly kvality vzdělávacích institucí ze strany státních orgánů, licencování, certifikace a akreditace.

Licence a akreditace se provádí za pomoci státních nebo jiných orgánů na základě stanovených kritérií. Vyšší vzdělání nebo výcvikový program musí splňovat určité minimální požadavky. Certifikace může být založena na široké škále zdrojů informací a do té mohou být zapojeni místní i externí odborníci. Jejím hlavním účelem může být i průběh procesu a jeho výsledky. Obecně platí, že certifikace a akreditace jsou považovány za absolutní minimum, které musí každý vyučující splnit.

5.2.3 Expanze vysokého školství

Expanze vysokého školství ve vyspělých zemích generuje objektivní požadavky na vysokoškolské vzdělávání. To je podporováno velkým množstvím vysokých škol v Evropě (Tab. 5). Vysokoškolské vzdělání je nyní považováno za nezbytné a je podmínkou pro získání lepšího zaměstnání v budoucnosti a podnikání další kroků ve společenském žebříčku. Na Ukrajině a v dalších postsovětských státech bylo vysokoškolské vzdělání v minulosti opravdu elitní a poskytlo skutečné sociální výhody pro absolventy. Další expanze vzdělávacího systému přispívá k setrvačnosti povědomí veřejnosti. Kromě toho, post-sovětské společnosti k vyššímu vzdělání pro většinu mladých lidí se stávají součástí nepsané společenské smlouvy mezi vládou a veřejností, příležitost pro vysokoškolské vzdělávání (často nominálně nebo dokonce zdarma), pro děti funguje jako druh náhrady za špatnou sociálně-ekonomickou situaci, v níž po dlouhou dobu významná část občanů setrvává.

5.3 Vývoj vybraných ukazatelů v oblasti vysokoškolského vzdělávání

Masové vysokoškolské vzdělávání, i přes všechny jeho nedostatky a negativní důsledky, se stále více stává společenským standardem, jako je gramotnost, přístup k telefonu nebo internetovému připojení, a proto by zde neměl být důvod omezování vyššího vzdělávání a spíše je třeba nalézt mechanismy pro jeho efektivní využití ve prospěch konkrétních

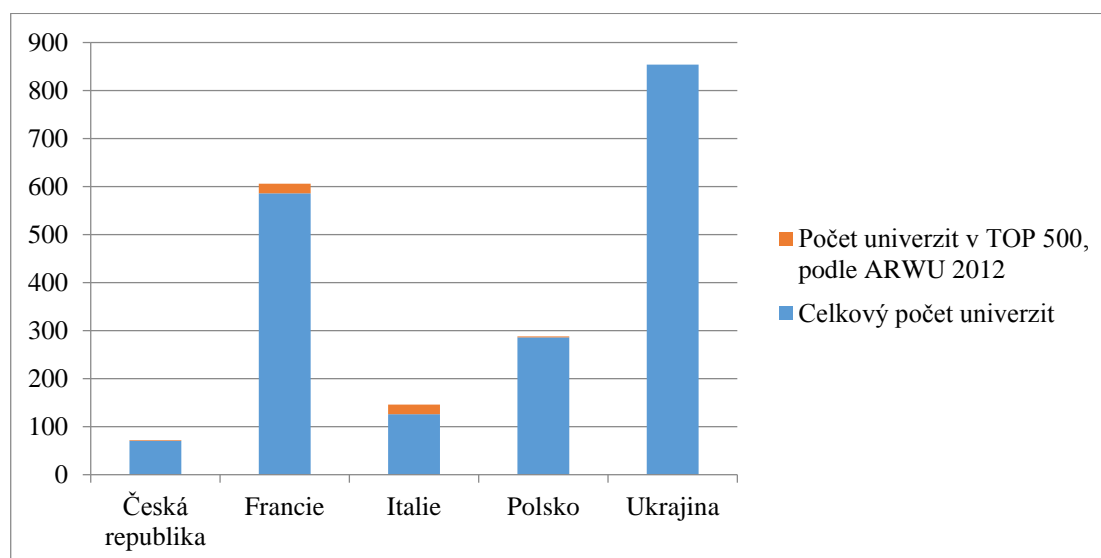
občanů, společnosti a státu jako celku. (The National Institute for Strategic Studies, Глобальні тенденції і проблеми розвитку освіти: наслідки для України, [online])

Tab. č. 5: Charakteristika Ukrajiny, České republiky a dalších evropských zemí v počtu vysokých škol a jejich prestiže

Země	Celkový počet univerzit	Počet univerzit v TOP 500, podle ARWU 2012
Česká republika	71	1
Francie	586	20
Italie	126	20
Polsko	286	2
Ukrajina	854	0

Zdroj: ARWU, 2012, ČSÚ, 2014, Ukrajina v číslech, 2014

Obr. č. 6: Grafické znázornění Ukrajiny, v České Republiky a dalších evropských zemích v počtu vysokých škol a jejich prestiže

Zdroj: vlastní zpracování, 2016

Jak můžete vidět, z obrázku je zřejmé, že ačkoliv má Ukrajina nejvíce vysokých škol, není ani jedna zařazena do TOP 500 nejlepších univerzit, což znamená, že kvalita vysokoškolského vzdělávání na Ukrajině je nízká. Nejlepší situace je ve Francii a v Itálii.

Srovnání evropských a SNS populací na každé univerzitě uvedeny v tabulce 6.

Na Ukrajině je rozdíl mezi oficiálními statistikami (325 univerzit III-IV na úrovni akreditaci) a podle Webometrics (306 účastníků), který lze vysvětlit nepřítomností některých domácích vzdělávacích institucí v globálním informačním prostoru.

Tab. č. 6: Srovnání některých evropských zemí a Ukrajiny podle počtu obyvatel na jednu univerzitu

Hodnocení	Země	Počet VŠ (Webometrics, červenec, 2013)	Obyvatelstvo (červenec, 2013)	Počet obyvatelstva na 1 VŠ
32	ČR	82	10 162 921	123 938
20	Polsko	440	38 383 809	87 236
27	Francie	597	65 951 611	110 472
52	Italie	235	61 482 297	261 627
37	Ukrajina	306	44 573 205	145 664

Zdroj: Ranking web of universities, 2013, The World Factbook, 2013

Analýza údajů uvedených v tomto srovnání ukazuje, že nelze vypočítat žádný poměr mezi počtem lidí na jedné univerzitě a kvalitou vzdělávání v zemi.

V tabulce 7 jsou veřejné výdaje na vzdělávání.

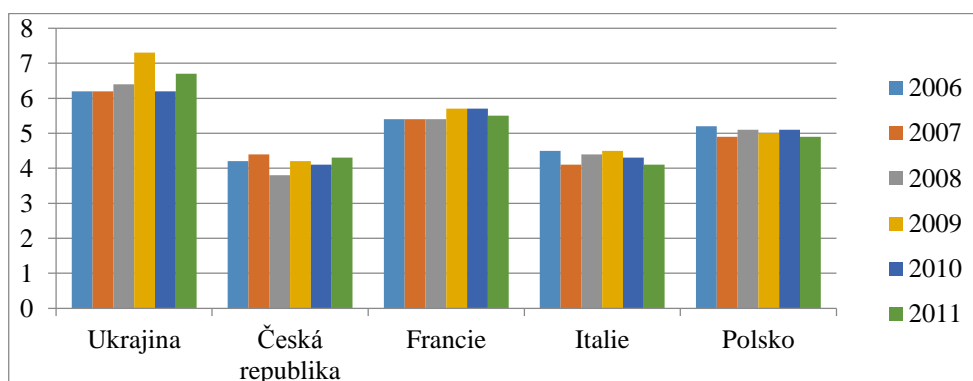
Tab. č. 7: Veřejné výdaje na vzdělávání, % HDP

Země	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Francie	5,4	5,4	5,4	5,7	5,7	5,5
ČR	4,2	3,9	3,8	4,2	4,1	4,3
Italie	4,5	4,1	4,4	4,5	4,3	4,1
Polsko	5,2	4,9	5,1	5,0	5,1	4,9
Ukrajina	6,2	6,2	6,4	7,3	6,2	6,7

Zdroj: Eurostat, 2014, State statistics Service of Ukraine, 2014

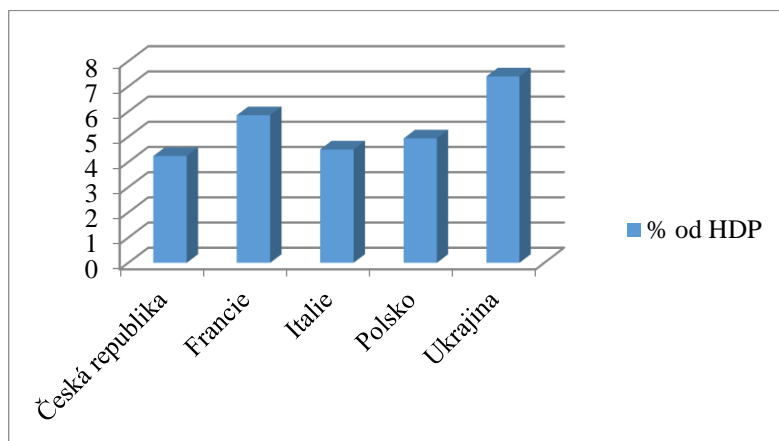
Indikátor "Veřejné výdaje na vzdělání" poskytuje údaje o podílu výdajů na vzdělávání na celkovém HDP. Na Ukrajině se tento index v daném období mění v rozmezí 6,2 - 7,3% (nejvyšší hodnota byla - 7,3%, v roce 2009 a nejnižší - 6,2% - byla v letech 2006, 2007, 2010).

Obř. č. 7: Dynamika veřejných výdajů na vzdělávání v % HDP

Zdroj: vlastní zpracování, 2016

Obr. č. 8: Výše veřejných výdajů na školství v roce 2010, v % HDP

Zdroj: Eurostat, 2014, Ukrajinský statistický úřad, 2014

Pokud porovnáme množství vydaných peněžních prostředků na vyšší vzdělávání, lze poznat, že na Ukrajině je vyšší vzdělávání dotováno více, nežli v zemích sousedních a to téměř o dva procentní body. (viz. Obr. č. 7, 8). Jediným vysvětlením může být nedostatečná praxe Ukrajinské vlády při diverzifikaci financování vyššího školství (zapojením soukromého sektoru, mezinárodních zdrojů atd).

Okamžitá opatření v oblasti financování vzdělávání by měla být zaměřena, nejen na zajištění růstu výdajů, ale na samotný systém vzdělávání a podstatné zvýšení jeho účinnosti. Za prvé, je třeba zjistit celkovou výnosnost i výdaje na vzdělávání, protože bez těchto výpočtů lze jen stěží dosáhnout domácí ekonomické efektivity vzdělávání.

Podle současné ekonomické literatury lze usoudit, že nejvyšší efektivita nastává při investování v prvních třech fázích vzdělávání: předškolním, základním a středním školství. Podle různých autorů, 30% nárůst národního důchodu obdrží země prostřednictvím investic do primárního a sekundárního vzdělávání.

Ukazatele návratnosti nákladů v oblasti vzdělávání jsou odečteny ve vztahu k určité fázi vzdělávání (obvykle v návratnosti vyššího vzdělávání a firemních školeních).

Například časopis SmartMoney každoročně zveřejňuje žebříček univerzit a návratnosti pro vzdělávání v USA. (U.S. News & World Report, [online])

Mezi nejčastější ukazatele domácí ekonomické efektivity na makroúrovni, popisující stav vzdělávacího systému v zemi, patří následující:

- Celkové náklady a podíl nákladů na určitou úroveň vzdělání
- Výdaje na jednoho studenta.
- Průměrné náklady na třídu a průměrný počet žáků ve třídě.
- Poměr studentů a učitelů.

Tyto aspekty účinnosti vzdělávacího systému přitahovaly v poslední době stále větší pozornost v různých zemích.

Ekonom Milton Friedman, nositel Nobelovy ceny zmínil, že "množství peněz vynaložených na vzdělávání roste velmi rychle a to mnohem rychleji než naše celkové. Problém je, že je zde příliš nízká návratnost z každého investovaného dolaru." (ZN,UA На шляху до "Європи знань", [online])

Ve většině vyspělých zemích je vyšší vzdělávání financováno převážně státem. Podle OECD (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj), podíl soukromého financování není vyšší než 15-20%. V severských zemích, soukromé financování nepřesahuje ani 5%. Na druhé straně, existují státy, kde soukromých zdrojů, je více než 50%. V USA (62%), Jižní Korea (73%), Japonsko (67%), Austrálie (56%), Velká Británie (54%). Soukromé financování hradí především sponzoři, prostřednictvím školného za studenty.

Ukrajina nevede statistiky o soukromém financování vysokého školství, statistiky jsou vedeny Státním výborem statistik, který poskytuje údaje o celkovém počtu studentů, studujících z peněz daňových poplatníků na univerzitách I-II a III-IV akreditaci. Údaje o nákladech na poskytování školení poskytují konkrétní univerzity. Soukromé financování zahrnuje přibližně 0,7% HDP. A naproti tomu, státní financování zahrnuje přibližně 2% HDP, celkové finanční náklady dosahují 2,7% HDP. Podíl soukromých výdajů na Ukrajině dosahuje 25% z celkových finančních prostředků.

Ve vyspělých zemích jsou univerzity podporovány firemním sektorem. Tento sektor však dříve podporoval pouze studijní programy, nebo univerzity, které byly v souladu s činností podniku, nicméně v současnosti jsou stále více podporovány předměty a obory, které nejsou v souladu se zájmy konkrétního podniku. Většina sponzorů jsou zejména velké korporace, které darují univerzitám 15-20 milionů dolarů. Nicméně, s rostoucí sponzorskými dary chtějí tyto mít korporace vliv, nejen na to, co by mělo být z těchto peněz financováno, ale také požadují vliv na řízení vzdělávací instituce nebo na výběr

zaměstnanců. Na Ukrajině se nachází minimální množství takových univerzit, které by byly podporovány sponzory z firemního sektoru. Zde jsou vypsány podniky, které spolupracují s vysokými školami: SCM, DF Group, důlní podnik Dněpropetrovsk regionu. Tato forma spolupráce mezi, výše vypsány, podniky a vysokými školami je v poměru s celkovým financováním školství tak zanedbatelná, že zahrnuje pouze 0,74% nebo 0,01% HDP.

Hlavním důvodem pro rostoucí náklady na vzdělávání v posledních několika desetiletích a rychlost nárůstu těchto nákladů od počátku XXI století, je společenský fenomén tkvící ve všech vyspělých zemích. Růst masového vysokého školství v mnoha evropských zemích, včetně Ukrajiny, je výsledkem určité sociální normy a to zejména pro městské obyvatele. (The National Institute for Strategic Studies, Глобальні тенденції і проблеми розвитку освіти: наслідки для України, 2012, [online])

Přes nesporné negativní účinky, z nichž většina je způsobena inflací, se masový růst vysokého školství stále více stává sociální realitou a má poměrně silný pozitivní účinek. Je-li funkční, je schopen významně přispět k řešení akutních sociálně-ekonomických problémů. Hlavními složkami tohoto pozitivního potenciálu mohou být například, zvýšení nominálního důchodu, zejména prostřednictvím lépe zaměřených mladých lidí s vyšším vzděláním na mezinárodních trzích práce, zboží a služeb a větší pružnosti při sdílení nejlepších nápadů pro další tvůrčí rozvoj. Největší míra pozitivního potenciálu masového vysokého školství spočívá ve vytvoření moderního vzdělávacího odvětví s velkým množstvím pracovních míst, po jehož výsledcích je velká poptávka. Sociální a politické důsledky masového rozvoje vysokoškolské vzdělání jsou především zlepšení očekávání mladých lidí, kteří hledají vyšší kvalitu života a jsou tak připraveni vynaložit veškeré své úsilí v hospodářské činnosti a podílet se na politické činnosti ve své zemi. (The National Institute for Strategic Studies, Глобальні тенденції і проблеми розвитку освіти: наслідки для України, 2012, [online])

5.4 Mezinárodní srovnání vzdělávacích systémů

5.4.1 Francie

Ve Francii bylo, na základě průzkumu, zjištěno, že rodiče dávají přednost práci, před mateřskou dovolenou a proto zde mateřské školy přijímají děti již od 3 měsíců života.

Do mateřských škol, které se nazývají "Matka škola" začínají děti chodit již od 2 let. Navštěvování těchto institucí je ve Francii nutností. V mateřské škole jsou děti rozděleny do 3 skupin podle věku. V první skupině se děti zabývají především různými hrami, ve druhé skupině se, vedle her, zabývají tvůrčí činností, jako je práce s modelínou a malování. Nejstarší skupina se věnuje výuce čtení a psaní a přípravě na základní školu. Ve francouzských školách a mateřských školách se věnuje velké množství času především rozvoji komunikačních a sociálních dovedností.

Děti začínají školu v 6ti letech. Vzdělávání na základní škole trvá 5 let. V 11ti letech začínají děti navštěvovat druhý stupeň základní školy tzv. college a ve 14ti letech začínají studovat učiliště nebo lycea a po ukončení tohoto studia obdrží diplom středního speciálního vzdělávání, jež má váhu jako diplom pro vyšší vzdělání.

Lycea navštěvují zpravidla studenti, jež chtějí pokračovat ve studiích na vysokých školách. Po absolvování lycea jakéhokoli typu, absolvent obdrží osvědčení o středoškolském vzdělání. Studenti ve Francii mohou bezplatně studovat pouze do svých 17ti let.

5.4.2 Itálie

Vzdělávací systém v Itálii je pod kontrolou státu. Ministerstvo školství poskytuje škole finanční prostředky pro všechny úrovně vzdělávání a přísně kontroluje studium na soukromých školách. Vyvíjí vzdělávací programy a dohlíží na výběrová řízení zaměstnanců na všech státních školách. Zatímco většina univerzit a dalších vysokých škol, vedených státem, se těší autonomii, v organizačním slova smyslu, a mají právo na vypracování vzdělávacích programů. Pro udržení vysoké úrovně vzdělání pro většinu profesí jsou zavedeny povinné státní zkoušky.

Pro děti do šesti let, existují soukromé jesle a mateřské školy. Jejich návštěva není povinná. Nicméně, italské ministerstvo školství jim poskytuje značnou finanční podporu. Studium pro děti ve věku 6-14 let je povinné a zdarma. Základní škola trvá 5 let, od 6 do 11 let. Do roku 1963 mohly děti, které ukončily základní vzdělání, studovat obecné humanitní a přírodní vědy nebo pedagogiku, popřípadě mohly dále studovat řemesla nebo základy obchodu. V roce 1963 byly tyto dva typy sloučeny a vzniklo tak všeobecné studium, které trvá 3 roky a je povinné.

Po ukončení tohoto vzdělání si student, kterému je v té době 14 let, může zvolit jedno z těchto dalších studií: všeobecné (akademické), nebo odborné učiliště s dobou trvání 5 let. Střední školy mají čtyři specializace: humanitní, přírodovědnou, pedagogickou a uměleckou. Po ukončení studia na některé z výše uvedených specializací, mohou studenti pokračovat na vysoké škole. Odborná učiliště jsou rozdělena do následujících kategorií: zemědělství, obchod, agropodnikání, námořnictví a průmysl. Absolventi odborného učiliště mohou začít studium na příslušné vysoké škole.

Na začátku 90. let bylo v Itálii 41 státních škol a z těchto 41 škol, jich 20 existovalo již od roku 1600. Největší univerzity jsou v Římě, Neapoli, Miláně, Boloni a Padově. Kromě těchto univerzit zde existuje také Vysoká škola Polytechnická v Miláně a v Turíně, mimo těchto škol, jsou v Itálii také soukromé školy, včetně největší Katolické soukromé školy v Miláně.

V mnoha italských městech se nachází též konzervatoře a umělecké vysoké školy. Nejstarší univerzita na světě, byla založena v Boloňi v 1088, krátce po ní, byla založena další univerzita v Padově (1222) a Neapoli (1224), kterážto je považována za 1. státní vysokou školu na světě. Do roku 1859 byly všechny univerzity autonomní a po roce 1859 se dostaly pod kontrolu státu. Další starověké univerzity byly založeny v Parmě (962), v Modeně (1175), v Perugie (1200), v Padue (1222), v Neapoli (1224), v Sieně (1240), v Maceratě (1290), v Římě (1303), ve Florencii (1321), v Camerině (1336), v Pise (1343), v Pavii (1361) a ve Ferrari (1391). (Інфо-правовий портал для громадян України в Італії, 2016, [online])

5.4.3 Česká republika

Vzhledem k vysoké kvalitě vysokého školství v České republice, mají české univerzity velmi dobrou pověst v zahraničí. Vzdělání hrálo v minulosti vždy velkou roli pro občany ČR. První univerzita ve východní Evropě byla založena Karlem IV. v roce 1348 v Praze a dostala jméno Universitas Carolina.

Tradiční vzdělávací systém v České republice je čtyřstupňový:

- Předškolní vzdělávání
- Základní vzdělávání
- Středoškolské vzdělávání
- Vyšší vzdělávání

Předškolní vzdělávání v České republice

Předškolní vzdělávací systém zahrnuje mateřské školy a tzv. jesle. České Ministerstvo Zdravotnictví sleduje kvalitu předškolní výchovy v jeslích (pro děti do 3 let). Rodiče se mohou rozhodnout, zda pošlou své děti do mateřských škol, nebo nepošlou. Předškolní program obsahuje, mimo jiného, také návštěvy divadel, výlety a zábavné činnosti. Mateřské školy a jesle jsou pod správou státních institucí.

Základní vzdělávání v České republice

Základní škola je rozdělena do dvou stupňů, přičemž první stupeň trvá 5 let a následně druhý stupeň trvá 4 roky. V průběhu těchto devíti let, má žák možnost přestoupit na víceleté gymnázium a to po 5. třídě. Po ukončení 9. ročníku základní školy, má žák možnost zvolit si střední školu, 4leté gymnázium, popřípadě odborné učiliště.

Středoškolské vzdělávání

V České republice je možné, jak již bylo vypsáno výše, zvolit si středoškolské vzdělání s maturitou, odborné vzdělání s výučním listem, střední školu se zaměřením na umění, nebo pedagogickou střední školu, jež je zároveň přípravou na vysokou školu pedagogickou, popřípadě 4leté všeobecné gymnázium, na které se, zpravidla hlásí ti žáci, jež chtějí dále pokračovat na vysokou školu. Střední škola trvá zpravidla 4 roky, ve výjimečných případech, jako jsou například některé obory na odborných učilištích, může být doba studia zkrácena na 3, nebo dokonce na 2 roky.

České školy se vyznačují následujícími parametry:

- Znamky mají, v porovnání s Ukrajinou, opačnou hodnotu.
- Učitel má možnost vyučovat dva na sobě nezávislé předměty, například chemii a tělesnou výchovu.

Mnoho škol v ČR má své zaměření, jako například sportovní gymnázium, jazyková škola, nebo umělecká škola. Dostat se na některou z těchto specializovaných škol, vyžaduje jistou míru talentu.

Přijímací řízení na střední školy se zpravidla skládá z 2 – 4 předmětů, v závislosti na druhu školy, například na umělecké školy jsou studenti přijímáni na základě talentových zkoušek. Po ukončení střední školy, získávají studenti osvědčení o ukončení studia, které se odvíjí od typu školy, tj. maturitní vysvědčení, nebo výuční list. Všechny předměty na

českých školách jsou rozděleny do povinných předmětů, volitelných a povinně volitelných.

Vzdělávání v českých školách je povětšinou zdarma, s výjimkou soukromých škol. Také v ČR se nachází několik škol, jejichž výuka je v anglickém jazyce a jsou tudíž placené.

Vysokoškolské vzdělávání v České republice

System vysokého školství v České republice má vysokou úroveň a přitahuje velké množství zahraničních studentů každý rok.

Výhody českého školství:

- bezplatná výuka na veřejných vysokých školách pro cizince;
- vysoká úroveň vzdělávání;
- Český vysokoškolský diplom je uznáván ve všech zemích EU;
- přijímací řízení na školu funguje na základě přijímacích zkoušek, bez ohledu na státní příslušnost uchazeče. Je-li však uchazeč cizinec, musí též prokázat znalost českého jazyka;
- studenti mají možnost částečně si vytvořit studijní plán tak, aby odpovídal jejich zájmům.

Od roku 2001 má Česká republika standardní, třístupňový, vysokoškolský vzdělávací systém, který zahrnuje bakalářské vzdělání, magisterské a doktorské. (Система освіти в Чехії, [online])

5.4.4 Polsko

Vzdělávací systém v Polsku má jednu z nejvyšších úrovní, ve srovnání s post-socialistickými státy. Polsko nabízí velký výběr vzdělávacích oborů. Po vstupu do EU, upravilo Polsko svůj vzdělávací systém evropských standardů a norem a připojilo se tak k Mezinárodní klasifikaci vzdělávání (ISCED). Diplomy získané v Polsku jsou uznávány ve všech zemích EU a USA.

Polsko je tradičně rozděleno do tří úrovní vzdělávání: předškolního, základního a středního a vysokoškolského vzdělávání.

Předškolní vzdělávání

Polsko je charakterizováno jediným evropských předškolním vzdělávacím systémem. Rodiče se mohou sami rozhodnout, zda dát, či nedat dítě do mateřské školy a na kolik hodin denně. Poslední rok v mateřské škole je však podmínkou pro přijetí na základní školu. Stát věnuje velkou pozornost předškolnímu vzdělávání, proto je kvalita tohoto vzdělávání vysoká i v obecních mateřských školách. Veřejné mateřské školy jsou určeny pro osiřelé děti, nebo pro děti se zdravotním postižením. K dispozici jsou také soukromé mateřské školy, ve kterých působí více kvalifikovaných učitelů nežli je tomu ve státních mateřských školách, je zde též méně dětí na jednoho učitele. Náklady na tyto služby jsou poměrně vysoké, čili jsou tyto mateřské školy pouze pro zámožné obyvatele.

Předškolní vzdělávání má dvě úrovně: pro děti do 3 let - dětský klub, a pro děti ve věku 3-5 let v mateřské škole (Przedszkole). V rámci reformy v oblasti výchovy dětí z roku 2014/2015 je povinný začátek školní docházky ve věku 6ti let dítěte.

Školní vzdělávání v Polsku

Polský vzdělávací systém je rozdělen do dvou úrovní: základní škola (Szkoła Podstawowa) a střední školy.

Základní škola trvá 6 let a je zdarma pro všechny studenty. Studium začíná v tzv. nultém ročníku, jehož cílem je připravit žáky na základní školu. Děti se učí komunikovat, učí se základy aritmetiky a základy vědy. Po ukončení 6 let studia skládají studenti zkoušky, které mají za úkol vyhodnotit dosavadní vědomosti studentů.

Po ukončení základní školy jsou děti přijaty na střední školu. V Polsku je taktéž několik druhů středních škol.

Mladší střední škola – povinná pro všechny.

- Tříleté studium na střední škole (Gymnázium). Po ukončení skládají studenti zkoušky, které jsou povinné a jejichž výsledky rozhodují o tom, na jaké škole mohou studenti pokračovat ve studiu. Na výběr je lyceum, střední odborná škola, nebo odborné učiliště.
- 3 roky lycea – po ukončení studenti skládají závěrečnou zkoušku a obdrží certifikát o ukončení. Zkoušky se konají ve dvou fázích: zkoušky, které pořádá sama škola a zkoušky před nezávislou zkušební komisí.

- 3 roky odborné školy – po ukončení obdrží absolvent diplom, potvrzující odbornou kvalifikaci.

- 4 roky na odborném učilišti – po ukončení získají absolventi maturitní vysvědčení, a spolu s ním také osvědčení o odborné kvalifikaci.

Po ukončení lycea má absolvent možnost nastoupit na univerzitu bez absolvování přijímacích zkoušek.

Vysokoškolské vzdělávání v Polsku

Vysokoškolské vzdělávání je zde jak soukromého tak i státního charakteru, (uczelnia Akademicka) a také tzv. neuniverzitního (uczelnia zawodowa) typu.

Absolventi polských vysokých škol a univerzit mohou obdržet tyto diplomy:

- Bakalář (BA, licencjat) - doba studia 3-3,5 let;
- Bakalář (BSC, inżynier) - 3,5-4 let trvání studium technických, ekonomických a zemědělských oblastí;
- magisterský (MA, MSc, magister) nebo totožný stupeň (Master of Arts, Master of Engineering, inženýr architektury, lékař, zubní lékař, veterinární lékař. Doba studia je 5-6 let univesyteti). MSc lze získat po dosažení bakalářského studia za pouhé 2-2,5 roku
- doktorát (PhD, doktor) – Pro získání doktorátu je nutné vypracovat a obhájit dizertační práci.
- Délka MBA studia je v průměru 2 roky.

Vysoké školy v Polsku jsou rozděleny do čtyř typů, jako VŠ, Polytechnická, Akademie, College.

Studenti mají možnost zvolit si formu výuky: prezenční studium, kombinované studium, večerní studium, nebo dálkové studium. (Система освіти в Польщі, [online])

5.4.5 Ukrajina

Struktura vzdělávání na Ukrajině se řídí podle zákona o vzdělávání (školský zákon) a zahrnuje: předškolní vzdělávání, obecné střední vzdělávání, mimoškolní vzdělávání, odborné vzdělávání, vysokoškolské vzdělávání, postgraduální, aspiranturní a doktoranturní, samostudium.

Jednou ze základních složek předškolního vzdělávacího systému je mateřská škola. Na Ukrajině působí přes 1,5 tisíce předškolních zařízení. Všechna tato zařízení navštěvuje dohromady téměř 1 810 000 dětí. Na Ukrajině funguje 1824 vzdělávacích komplexů s kontingentem, které navštěvuje 84 636 dětí. V současnosti probíhá proces vytvoření nových předškolních zařízení, které se specializují na humanitní, umělecké a tělovýchovné vzdělávání.

Na Ukrajině funguje na 20 268 středních škol, ve kterých studuje 4 672 000 studentů.

Středoškolské vzdělání zabezpečuje všeobecný vývoj dítěte jako osobnosti, především v oblasti schopností, talentu, nadání, přípravy na budoucí zaměstnání, profesního vývoje, morálního a sociálního vzdělání, kulturního vzdělání, dále v oblasti znalosti světa kolem nás.

Kompletní všeobecné vzdělání na Ukrajině je povinné a je k dispozici v různých vzdělávacích institucích. Mezi hlavní typy středních škol patří: I. - Obecná škola (1. – 4. ročník), poskytující základní vzdělání II. - první stupeň střední školy (5.- 9. ročník), který poskytuje střední vzdělání, III. – Druhý stupeň střední školy (10. – 11. ročník), který poskytuje plné střední vzdělání.

Pro rozvoj schopností a talentu jsou vytvořeny speciální třídy (detailní výuka jednotlivých předmětů rozvíjejících schopnosti a talent jednotlivce), specializované střední školy, odborné školy, gymnázia, lycea a jiné typy vzdělávacích zařízení.

Mimoškolního vzdělávání a kurzy jsou zaměřeny na rozvoj dovedností a nadání studentů. Tyto kurzy napomáhají především při rozhodování studentů o jejich budoucím zaměstnání. Do mimoškolních vzdělávacích institucí patří: zámky, domy kultury, apod..., centra zaměřená na tvůrčí činnost, školní a studentské kluby, sportovní školy, umělecké školy, knihovny, aj.

Odborné vzdělávání je zaměřeno na získávání profesní specializace a profesní rozvoj. Příslušné vzdělávací instituce jsou: odborná učiliště, odborné umělecké školy, odborné školy pro sociální rehabilitaci, agrární učiliště, aj.

Vysokoškolské vzdělávání poskytuje základní vědecké, odborné a praktické vzdělání. Studenti získají stupeň vzdělání odpovídající jejich přáním, zájmům a schopnostem,

s důrazem na zlepšení jejich profesních kvalit. Mezi vysoké školy patří: učiliště, college, univerzity, konzervatoře, akademie a další.

Vysoké školy se dělí podle čtyř úrovní akreditace I. – Učiliště. II. – College. Úrovně III. a IV. (v závislosti na výsledcích akreditace) - Univerzity, konzervatoře, akademie.

Postgraduální vzdělávání (odborná stáž, školení a rekvalifikace), přispívá k získávání nových dovedností, nových profesí a specializací na základě dříve získaných dovedností ve vzdělávací instituci. Postgraduální vzdělávání zahrnuje: Akademie, instituty, školení a rekvalifikace, příslušná pododdělení v organizacích a podnicích. (Структура освіти України, 2014, [online])

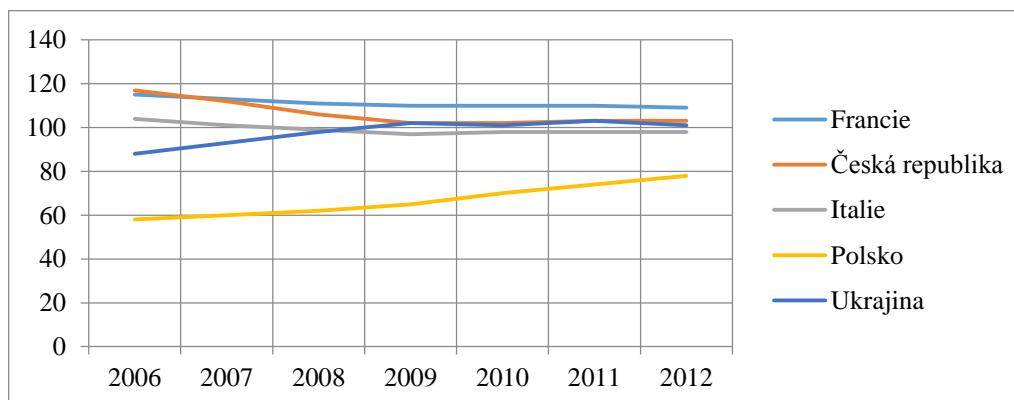
Tabulka č. 8 ukazuje hrubý nárůst přijatých dětí do mateřských škol ve výše zmíněných zemích.

Tab. č. 8: Poměr hrubého zápisu předškolní vzdělávání, v %

Země	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Francie	115	113	111	110	110	110	110
ČR	117	112	106	102	102	103	103
Italie	104	101	99	97	98	98	99
Polsko	58	60	62	65	70	74	78
Ukrajina	88	93	98	102	101	101	103

Zdroj: The World Bank, 2013

Obr. č. 9: Dynamika pokrytí předškolního vzdělávání 2006-2012, v %

Zdroj: vlastní zpracování, 2016

Toto číslo přesahuje 100%, vzhledem k inkluzi dětí, jejichž věk může být nižší, nebo dokonce vyšší než je průměrný předškolní věk. Největší nárůst byl zaznamenán ve Francii v důsledku přijímání dětí do mateřských škol od 3 měsíců věku dítěte. Podobný fenomén nelze najít v žádné výše zmiňované zemi.

6 MEZINÁRODNÍ CHARAKTERISTIKA A VÝVOJ VYBRANÝCH UKAZATELŮ V OBLASTI KRIMINALITY

6.1 Mezinárodní srovnání kriminality

Největším problémem statistiky v oblasti práva a kriminality je srovnatelnost dat. Například na Ukrajině je za mladého člověka, dle platných zákonů, považována osoba ve věku od 14 do 35 let. V Itálii je za mladého člověka považována osoba do 21 let. Aby mohlo být srovnání relevantní, musím zvolit podobné věkové hranice v těchto dvou zemích a sice, 16 až 21 let. Tato podskupina se obecně označuje jako "mládež."

Statistika mezinárodního trestního práva je od roku 1954 sestavována Mezinárodní organizací kriminální policie (Interpol). Metody Interpolu byly však v 50. letech minulého století zpochybněny řadou expertů a od této doby se touto problematikou zabývá organizace spojených národů (OSN).

Nedílnou součástí boje proti trestné činnosti je rozvíjení vhodných preventivních opatření na základě komplexní analýzy situace v dané zemi. Jedním ze zdrojů pro tento rozbor je statistika. Z tohoto důvodu mají odpovědné orgány evropských zemí za úkol zajistit důvěryhodnost statistických údajů.

Jedna z částí statistiky trestního práva je také seznam všech trestných činů. Ve všech zemích existují oficiální záznamy trestných činů, například policejní statistiky, soudní statistiky, statistiky nápravných zařízení. Sběr údajů se provádí dle několika různých kritérií: počet evidovaných trestných činů, počet provedených zatčení, počet trestních činů.

Sběr dat o kriminalitě v zemích EU je obtížný úkol, jelikož jednotlivé národní statistické úřady mají své vlastní metody. Nicméně, politický a společenský význam trestné činnosti spolu se vzrůstajícím zájmem široké veřejnosti o problematiku kriminality vedlo k získání reálných údajů o situaci v členských zemích.

Tato skutečnost byla uznána v Haagském programu na vytvoření "prostoru svobody, bezpečnosti a spravedlnosti" v období 2005-2010., který byl schválen v roce 2004, Evropskou radou. Webový portál Eurostat byl požádán, aby vytvořil evropský nástroj pro sběr, analýzu a porovnávání informací o trestné činnosti a viktimizaci rychlosti (počet obětí trestných činů), s využitím vnitrostátních statistik a dalších zdrojů informací.

V roce 2006 přijala Evropská komise vyhlášku pro rozvoj komplexní a sdružené strategie EU k mapování trestné činnosti a trestního soudnictví, jejíž plán měl trvání od roku 2006-2010. První statistiky o trestné činnosti a trestním soudnictví v členských zemích (včetně nově přijatých zemí) EU byly zveřejněny koncem roku 2006.

Shromáždováním údajů o trestné činnosti a systému trestní justice byla pověřena Rada Evropy ještě před rokem 2006. V roce 1993 byl požádán výbor odborníků, aby připravil studii o trestné činnosti a zveřejnil její výsledky. Hlavním účelem sběru bylo poskytnutí srovnatelných údajů o trestné činnosti. První vydání Evropského příručky o trestné činnosti a trestním soudnictví (European Sourcebook od Crime and Criminal Justice Statistics) bylo zveřejněno v roce 1999. Příručka obsahovala informace o trestné činnosti a systému trestního soudnictví v 36 zemích. Druhé vydání bylo zveřejněno v roce 2003 a třetí v roce 2006. Statistické údaje o každé zemi shromážděny a následně odeslány na adresu vydavatelství Evropské příručky o trestní činnosti, do rukou expertní skupiny. Evropská příručka z roku 2006 se skládá ze 4 částí: Policejní údaje (počet trestných činů a počet identifikovaných osob, jakož i informace o pěti typech trestné činnosti) Statistiky trestního stíhání (údaje nebyly aktualizovány v tomto vydání) statistiky počtu vězňů, statistiky nápravných zařízení. (B.B.Голіна, Міжнародна правова статистика, 2008, [online])

Než budeme analyzovat statistické údaje o trestné činnosti a kriminalitě ve vybraných zemích, je třeba zvážit rozdílné vymáhání práva v každé jednotlivé zemi.

6.1.1 Francie

Ve Francii jsou trestní případy projednávány před různými soudy v závislosti na povaze trestného činu.

Trestné činy jsou zde rozděleny do tří skupin:

Contraventions – Přestupky, za něž jsou ukládány peněžité tresty (menší dopravní přestupky, porušení právních předpisů, napadení druhé osoby,...)

- Tyto činy jsou projednávány celkem 400 městskými trestními soudy „Tribunaux de police“

Délits – Trestné činy vyšší závažnosti, za něž může být udělen trest odnětí svobody až 10 let – Krádeže, zabití, neslušné chování vůči osobě druhého pohlaví, činy spojené s drogami, zpronevěra,...

- Středně závažní trestné činy jsou projednávány celkem 186 okresními soudy „Tribunaux correctionnels“ Takové soudy se skládají z až 3 kariérních soudců.

Crimes – Trestné činy na něž se vztahují tresty odnětí svobody od 10 let až doživotí – vražda, znásilnění, ozbrojená loupež, únos,...)

- Tato skupinu trestných činů je souzena oblastními porotními soudy „Cours d’assises“, které se skládají ze 3 kariérních soudců.

Je třeba zdůraznit, že francouzský trestní systém, v případě spáchání závažného trestného činu, je stále založen na vyšetřovacím systému, který zahrnuje institut vyšetřovacího soudce „Le juge d’instruction“, přičemž všechny případy středně závažných činů jsou před vlastním soudním projednáváním předloženy státním zastupitelstvím vyšetřujícímu soudci. Vyšetřující soudce má investigativní a soudní pravomoci.

Ve Francii je obvyklé rozlišovat dva úkoly policie:

- Správní policie podléhá vládě a jejím úkolem je zabraňovat trestné činnosti a veřejnému nepořádku, nebo-li, jejím úkolem je prosazování zákona.
- Soudní policie, která podléhá dohledu soudů a zabývá se spáchanými trestnými činy a vyhledává trestné činy a snaží se, aby byly souzeny soudním systémem.

Francie má dva hlavní policejní sbory:

Četnictvo, jehož historie sahá do 13. století je vojenský orgán, jehož aktivita zahrnuje malá města a venkov. Četnictvo podléhá ministerstvu obrany a současný počet četníků činí 93 000 mužů.

Policie je občanská organizace působící ve městech. Policie podléhá ministerstvu vnitra. Ve městech existuje také městská policie, která má omezenou působnost a omezuje se pouze na hlídkování a dohled na ulicích. (MCKEE, J. *Systémy trestní justice v Evropě a Severní Americe*, 2003, [online]).

6.1.2 Itálie

Stávající trestně procesní zákoník byl přijat v r. 1988. Nahradil předešlý zákoník, jež se datoval do r. 1930, a vyjadřoval autoritářství tehdejšího politického režimu. Předešlý zákoník zvyrazňoval vyšetřovací charakter italského trestně procesního zákoníku tím, že kladl velký důraz na vyšetřovací fázi a téměř zcela v ní vylučoval účast obhájce.

Nový zákoník se od předešlého značně lišil. Opustil vyšetřovací způsob a založil trestně procesní systém na obžalovacím způsobu řízení. Tím přidělil soudním jednáním klíčovou (a - přinejmenším teoreticky - jedinou) úlohu při získávání důkazů, a vyloučil tím tuto činnost z předprocesní vyšetřovací fáze. "Alternativní řízení" (zkrácený proces / "giudizio abbreviato", přiznání viny / "patteggiamento", řízení ze soudního rozhodnutí / "decreto penale di condanna", okamžitý rozsudek / "giudizio immediato" a sumární rozsudek / "giudizio direttissima") byla upravena a posílena s cílem centralizovat zefektivnění trestně právních procesů.

V 90. letech však trestně právní systém vytvořený zákoníkem z r. 1988 prošel četnými změnami jako následek zásahů jak Ústavního soudu, tak zákonodárných orgánů (1992). Větší důraz byl kladen na prohlášení učiněná ve vyšetřovací fázi, aby bylo možné řešit alarmující stav kriminality způsobený posilujícím fenoménem mafie a organizovaného zločinu obecně. Svou vyhláškou č. 24 z r. 1992 Ústavní soud prohlásil, že čl. 195, odst. 4 trestně procesního zákoníku je neslučitelný s Ústavou, neboť zakazuje soudní policii dosvědčit výpovědi svědků. Další vyhláškou č. 255 z r. 1992 Ústavní soud rovněž prohlásil, že čl. 500, odst. 3 trestně procesního zákoníku je neústavní, neboť nepočítá se založením výpovědí svědků učiněných dříve státnímu zástupci do soudního vyšetřovacího spisu (který je známý rozhodovacímu orgánu, a na jehož základě vydává rozhodnutí), pokud jsou tyto výpovědi během soudního přelíčení zpochybněny. Na základě těchto vyhlášek byly zákonem č. 356 z r. 1992 provedeny legislativní změny.

Jedna z nejvýznamnějších změn trestně procesního zákoníku, jež stojí za zmínku, se vztahuje k zákonu č. 332 z r. 1995, který se pokoušel omezit využití opatření zaměřených na omezení osobní svobody, a to tím, že bylo obtížnější se k takovým opatřením uchýlit. To byl pokus zabránit zneužitím předběžného zadržení, jež charakterizovala právní činnost během prvních let ustanovení nového zákoníku

Konečně je důležité zdůraznit instituci samosoudce ustanovenou prostřednictvím vyhlášky zákona č. 51 z r. 1998. Ta spojila různé soudce první instance italského právního systému a eliminovala postavu soudce nižšího soudu prostřednictvím sloučení nižšího soudu s tribunálem. Po různých průtazích tato reforma nabyla účinnosti 12. června 1999, přestože byla omezena pouze na občanskoprávní řízení (pro trestní řízení vešla v platnost v lednu 2000). To vedlo k potřebě provést změny ve stávajícím zákoníku. Vzrostl počet případů neslučitelnosti soudců, byly upraveny kompetence jednotlivých rozhodovacích orgánů a rozšířil se seznam trestných činů souzených jedním orgánem spíše než soudní porotou.

Právní řízení mladistvých se řídí zvláštní skupinou zákonů, jež nejsou obsaženy v zákoníku. Hlavním zdrojem těchto zákonů je Prezidentský dekret č. 48 z r. 1998, který byl schválen a vešel v platnost současně s novým trestně procesním zákoníkem. Za právní opatření týkající se mladistvých je třeba jmenovat zákon č. 835 z r. 1935, který stále částečně platí, a vyhlášku zákona č. 12 z r. 1991. (Manna, Systémy trestní justice v Evropě a Severní Americe: Itálie, 2001, [online])

6.1.3 Česká republika

Přípravné řízení

Přípravné řízení je předsoudním stadiem řízení, jehož účelem je připravit podklady pro řízení před soudem. Jde o neveřejné řízení, ve kterém orgány činné v trestním řízení:

- prověřují podezření ze spáchání trestného činu,
- opatřují podklady pro podání obžaloby, tedy zjišťují, zda je podezření z trestného činu proti určité osobě odůvodněno do té míry, aby byla podána obžaloba a věc předána soudu, nebo zda je tu důvod pro jiné rozhodnutí a jiný postup,
- vyhledávají a zajišťují důkazy důležité pro objasnění všech základních skutečností důležitých pro posouzení případu, včetně osoby pachatele a následku trestného činu.

Tyto činnosti provádí **policejní orgán**. Nad jeho činností vykonává dozor **státní zástupce**, který následně rozhoduje o podání obžaloby k soudu.

Přípravné řízení obsahuje dvě základní fáze:

Fáze prověřování (postup před zahájením trestního stíhání)

- Podnětem k zahájení trestního řízení může být **podání trestního oznámení** nebo výsledky vlastní činnosti orgánů činných v trestním řízení.
- Prověřování je zahájeno sepsáním **záznamu o zahájení úkonů trestního řízení** policejním orgánem. V případě nutnosti jsou ještě před sepsáním tohoto záznamu provedeny **neodkladné a neopakovatelné úkony**.
- V této fázi se **objasňují a prověřují skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin**. Prověřování zahrnuje např. podání vysvětlení, obstarávání podkladů, ohledání místa činu, ohledání věcí, obstarání znaleckých posudků, zajišťování stop, např. otisků prstů, provádí neodkladné a neopakovatelné úkony).
- V závěru této fáze orgán činný v trestním řízení:
 - **Zahájí trestní stíhání** a následuje **fáze vyšetřovací**.
 - **Nezahájí trestní stíhání** z důvodu:
 - odevzdání věci příslušnému orgánu, např. k projednání přestupku nebo jiného správního deliktu, nebo ke kázeňskému či kárnému řízení,
 - odložení věci pro nepřípustnost či neúčelnost stíhání nebo pro nezjištění skutečnosti opravňující zahájení trestního řízení (lze podat stížnost proti usnesení o odložení věci), nebo
 - dočasného odložení věci, je-li to třeba k objasnění.

Fáze vyšetřování

- Fáze vyšetření začíná **usnesením o zahájení trestního stíhání**.
- V některých případech je nutný souhlas poškozeného s trestním stíháním.
- Policejní orgán vyhledává důkazy k objasnění trestného činu.
- Tato fáze zahrnuje např. výslechy svědků, podání vysvětlení, ohledání věcí, obstarání znaleckých posudků a další úkony. Ty úkony, které byly provedeny před zahájením trestního stíhání, není nutné opakovat.
- V závěru této fáze na návrh policejního orgánu dochází ze strany státního zástupce k:
 - **podání obžaloby**, po kterém následuje soudní stadium řízení, tedy hlavní líčení, nebo předběžné projednání,

- **odklonění** – např. **zahájení jednání o dohodě a vině**, podmíněné zastavení trestního stíhání atd.,
- **postoupení věci jinému orgánu**, např. k projednání přestupku nebo jiného správního deliktu, nebo ke kázeňskému či kárnému řízení,
- **zastavení trestního stíhání**, např. z důvodu neprokázání, že se skutek stal, případně, že ho spáchal obviněný, pro nepřípustnost stíhání pro úmrtí pachatele, nedostatek věku apod., zanikla-li trestnost činu, nebo obviněný nebyl v době činu pro nepřičetnost trestně odpovědný,
- **přerušeni trestního stíhání**.

Dohoda o vině a trestu

Jestliže výsledky vyšetřování dostatečně prokazují, že se trestný čin stal a spáchal ho obviněný, státní zástupce může zahájit jednání o dohodě o vině a trestu. Návrh může podat obviněný nebo státní zástupce.

Dohodu o vině a trestu lze uzavřít pouze u přečinů, tedy u:

- všech nedbalostních trestných činů,
- úmyslných trestných činů, za které zákon stanoví trest odnětí svobody nepřevyšující 5 let.

Řízení před soudem

Řízení před soudem zahrnuje předběžné projednání obžaloby (nemusí být vždy), hlavní líčení a případně opravné řízení. V hlavním líčení se rozhoduje o hlavní otázce trestního řízení, o vině obžalovaného a o trestu, popřípadě i o ochranném řízení a o náhradě škody (tzv. adhezní řízení). Průběh hlavního líčení zahrnuje:

- počátek hlavního líčení – zahrnuje mj. sdělení věci, která bude projednávána, zjištění, zda se dostavily osoby, které byly předvolány nebo vyrozuměny, přednesení obžaloby, zjištění, zda poškozený navrhuje, aby pachateli byla uložena povinnost k náhradě škody.
- dokazování – zahrnuje provádění důkazů, např. výslech obžalovaného, svědků a znalců, případně čtení protokolů o dřívější výpovědi, předkládání posudků, zpráv, dalších listin a věcných důkazů.
- závěr hlavního líčení – zahrnuje přednesení závěrečných řečí, případně usnesení o doplnění dokazování. Závěrečnou řeč za poškozeného může pronést zmocněnec.

- rozhodnutí soudu – soud může rozhodnout o vrácení věci státnímu zástupci, zastavení trestního stíhání, podmíněném zastavení trestního stíhání a schválení narovnání, přerušení trestního stíhání, nebo rozhodnout rozsudkem. (Policie České republiky, Trestní řízení, 2015 [online])

6.1.4 Polsko

Organizace soudnictví – systémy soudní moci

Hlava VIII polské ústavy se zabývá soudy a soudním systémem a uvádí přehled orgánů, jimž je v Polsku svěřen výkon spravedlnosti, jmenovitě pak:

- Nejvyšší soud (Sąd Najwyższy)
- obecné soudy (sądy powszechnie)
- správní soudy (sądy administracyjne)
- vojenské soudy (sądy wojskowe)

Správa soudů

Druhy soudů – krátký popis

Systém **obecných soudů** zahrnuje odvolací (sądy apelacyjne), krajské (sądy okręgowe) a okresní soudy (sądy rejonowe). Tyto soudy rozhodují mimo jiné ve věcech trestního práva, rodinného práva a záležitostech mladistvých, obchodního práva, pracovního práva a práva sociálního zabezpečení – s výjimkou věcí, u nichž jsou věcně příslušné jiné, specializované soudy (např. vojenské). Obecné soudy rovněž vedou pozemkové knihy, hypoteční rejstřík, rejstřík zástav, národní soudní rejstřík a národní rejstřík trestů.

Systém **správních soudů** zahrnuje Nejvyšší správní soud (Naczelny Sąd Administracyjny) a krajské správní soudy – vždy jeden v každém vojvodství neboli kraji (wojewódzkie sądy administracyjne).

Nejvyšší soud je nejvyšším soudním orgánem v Polsku. Vykonává soudní dohled nad rozhodnutími všech ostatních soudů a zajišťuje tak jednotnost interpretace práva a soudní praxe. Nejvyšší soud není obecným soudem.

Ústavní soud (Trybunał Konstytucyjny) není v polském právním systému považován za obecný soud. Ústavní soud rozhoduje o ústavnosti vnitrostátních právních předpisů a mezinárodních smluv; souladu vnitrostátních právních předpisů s mezinárodními smlouvami, jejichž ratifikace se vyžaduje před schválením parlamentem; souladu

právních předpisů vydaných ústředními státními orgány, ratifikovaných mezinárodních smluv a jiných právních aktů s ústavou; ústavnosti cílů a činnosti politických stran; ústavních stížnostech.

Státní tribunál (Trybunał Stanu) rozhoduje ve věcech obvinění osob, které zastávají (nebo zastávaly) nejvyšší státní funkce, z porušení ústavy nebo jiných právních předpisů.

Hierarchie soudů

- Okresní soudy (sądy rejonowe) – zpravidla prvoinstanční;
- Krajské soudy (sądy okręgowie) – odvolací soudy a v některých případech soudy prvoinstanční;
- Odvolací soudy (sądy apelacyjne) – soudy odvolací;

Nejvyšší soud – nejvyšší soudní orgán. (European Justice, Právo členského státu – Polsko, 2012 [online])

6.1.5 Ukrajina

Soudní systém na Ukrajině je poněkud složitý. Do soudního systému patří tyto orgány: Ministerstvo vnitra, bezpečnostní služby, státní pohraniční služby, národní garda, armáda, ozbrojené síly a další.

Orgány činné v trestním řízení jsou rozděleny na veřejné a soukromé. Do veřejných orgánů činných v trestním řízení patří vládní agentury, státní podniky, institucí a ozbrojené síly.

V současné době zde probíhá reforma soudního systému. Reforma se týká přejmenování „milice“ na „policie“, obnovy a snížení počtu zaměstnanců, reorganizace struktury policie, vytvoření policejních hlídek, kyber-policie a policejních speciálních jednotek.

Významným problémem v mnoha zemích EU je rostoucí počet trestných činů spáchaných imigranty.

6.2 Statistická analýza v ČR, na Ukrajině a dalších evropských zemích v oblasti trestního řízení

Trestné činy lze popsat za pomoci kvantitativních a kvalitativních ukazatelů. Mezi kvantitativní ukazatele patří počet trestných činů zaregistrovaných na území ve sledovaném období a počet identifikovaných osob, usvědčených z trestné činnosti ve sledovaném období a na sledovaném území. Tyto ukazatele lze charakterizovat těmito parametry: trestný čin a osoby, které se účastnili trestného činu. Kvantitativní vyjádření těchto ukazatelů není vždy přesné, vzhledem k tomu, že ne všechny trestné činy byly

odhaleny, nebo nebyli zcela usvědčeni jejich pachatelé. Tyto kvantitativní ukazatele jsou absolutní a občas se jim říká „míra kriminality“. Měly by však být použity pouze při analýze trestného činu a jeho dynamiky v dané zemi (regionu), protože nelze srovnávat tyto ukazatele s ukazateli, používanými v jiných zemích, protože jsou jednostranné, což znamená, že berou v úvahu zeměpisné a časové limity, ale nezahrnují počet obyvatel země. Za účelem odstranění tohoto nedostatku a umožnění srovnání absolutních ukazatelů s počtem obyvatel v dané zemi a ke kvantifikaci trestného činu budeme používat poměrové ukazatele (indexy) intenzity trestného činu a trestné činnosti obyvatelstva. Index intenzity trestného činu je počet hlášených trestných činů na 10.000 nebo 100.000 obyvatel dané země, nebo regionu, kteří již dosáhli věku trestní odpovědnosti. Tento poměr lze vypočítat následujícím způsobem:

$$K_i = (Z / N) \cdot 10\,000 \text{ (nebo } 100\,000)$$

kde Z je počet trestných činů; N - počet obyvatel ve věku nad 14 let (věková hranice trestní odpovědnosti). Poměr míry trestné činnosti představuje frekvenci trestných činů obyvatel země (regionu), jinými slovy, je to počet identifikovaných osob, které spáchaly trestný čin na 10 000 a 100 000 obyvatel (v regionu) a dosáhly věku trestní odpovědnosti, to znamená,

$$K_a = (O_z / N) \cdot 10\,000 \text{ (nebo } 100\,000)$$

kde O_z - počet identifikovaných osob, které spáchaly trestný čin.

Vezměme si dynamiku počtu trestných činů zkoumaných zemí na 100 000 tisíc obyvatel. Údaje jsou uvedeny v tabulce 9.

Tab. č. 9: Počet oznámených trestných činů na 100 000 obyvatel

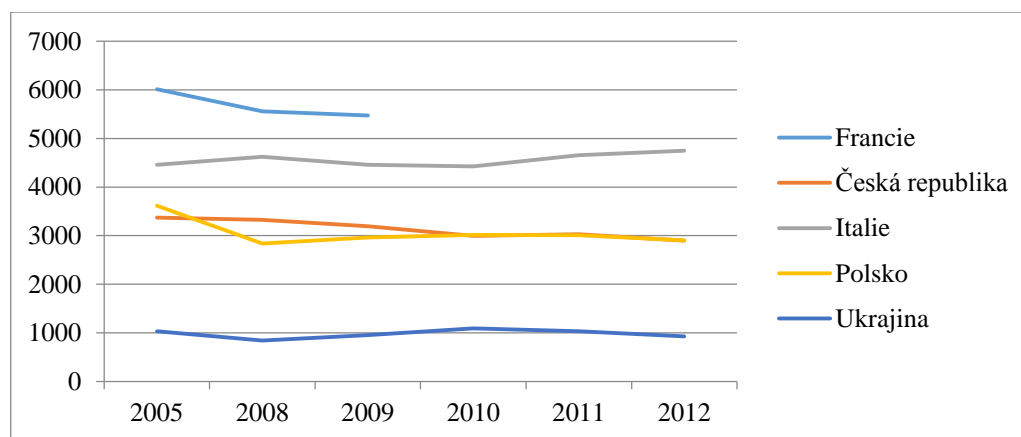
Země	2005	2008	2009	2010	2011	2012
Francie	6015	5559	5472	-	-	-
Tempo růstu, %	-	92,4	98,4	-	-	-
Česká republika	3374	3324	3192	2995	3025	2899
Tempo růstu, %	-	98,5	96,03	93,8	101,0	95,8
Itálie	4456	4620	4457	4428	4654	4746
Tempo růstu, %	-	103,6	96,5	99,34	105,1	102
Polsko	3615	2839	2962	3016	3009	2906
Tempo růstu, %	-	78,5	104,3	101,8	99,8	96,58
Ukrajina	1033	841	952	1090	1032	928
Tempo růstu, %	-	81,4	113,2	114,5	94,68	89,9

Zdroj: Eurostat, 2015, Ukrajinská ročenka, 2014

Průměrná světová míra kriminality je dle OSN od roku 2000, 3300/100 000 obyvatel. Proto, podle údajů uvedených v tabulce 9 lze vidět, že Ukrajina patří k zemím s nízkou mírou kriminality. Česká republika a Polsko jsou charakterizovány průměrnou úrovní kriminality, Francie a Itálie patří k zemím s nadprůměrnou kriminalitou. Míra kriminality se posledních letech snižuje. Například v České republice se v roce 2012, oproti roku 2011 snížila míra kriminality o 4,2%, v Polsku se snížila o 3,42%, na Ukrajině se snížila o 10,1%. Pouze v Itálii vzrostla kriminalita z roku 2011 na rok 2012 o 2%, což se nedá považovat za kritický nárůst, jelikož změna o 2% je stále v normě, neboť ukazuje dynamiku celého sledovaného období. Pokud jde o Francii, Eurostat nepředkládá data po roce 2009.

Obrázek 10 představuje dynamiku trestných činů a zde lze vidět trvalý pokles kriminality v České republice a Polsku.

Obr. č. 10: Dynamika oznámených trestných činů na území České republiky a v některých evropských zemích v letech 2005-2012

Zdroj: vlastní zpracování, 2016

Nicméně s těmito a dalšími podobnými údaji o úrovni kriminality v různých zemích by se mělo zacházet s jistou opatrností, vzhledem k následujícím okolnostem. Za 1. je poměrně omezený seznam kategorií trestných činů, obsažených ve zvláštním dotazníku OSN, do něhož jsou informace poskytovány samotnými zeměmi, Tento seznam nabízí pouze 13 kategorií trestných činů: vraždy, vraždy z nedbalosti, znásilnění, přepadení, únosů, trestných činů souvisejících s obchodováním s drogami, loupeže, krádeže, vloupání, zpronevěra, únosu vozidel, podvody a korupce. Pokud chceme skutečně

relevantní informace a statistiky o trestných činech, je třeba je vyhledat přímo v trestních záznamech dané země.

Zejména ty činy, které jsou trestnými činy v mnoha západních zemích (například dopravní přestupky, veřejné opilství, drobné narušování veřejného pořádku a jiných), nejsou například na Ukrajině považovány za trestné. Za 2., mnoho států, z různých důvodů, oficiálně neregistrují všechny trestné činy, spáchané na jejich území. Například na Ukrajině není trestný čin korupce zahrnut do statistiky přestupků a trestných činů z roku 2014, přestože to byl jeden z hlavních důvodů, proč lidé protestovali za nezávislost a politickou revoluci.

Korupce vysvětluje, do jisté míry, extrémně vysokou míru kriminality v mnoha vyspělých zemích. (О.Л. ТИМЧУК, 2010, С.84-91)

Zvažte trestné činnosti související s prodejem a výrobou drog na 100 000 obyvatel, údaje jsou uvedeny v tabulce 10.

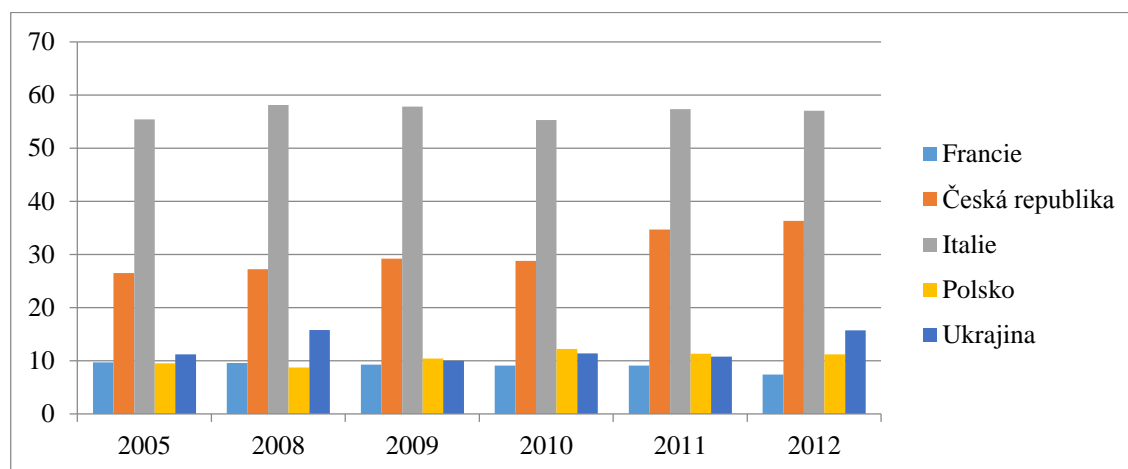
Tab. č. 10: Počet trestných činů souvisejících s drogami na 100 000 obyvatel

Země	2005	2008	2009	2010	2011	2012
Francie	9,7	9,6	9,3	9,1	9,1	7,4
Tempo růstu, %	-	98,9	96,8	97,8	100	81,3
Česká republika	26,5	27,2	29,2	28,8	34,7	36,3
Tempo růstu, %	-	102,6	107,3	98,3	120,4	104,6
Itálie	55,4	58,1	57,8	55,3	57,3	57,0
Tempo růstu, %	-	104,8	99,48	95,7	103,6	99,4
Polsko	9,5	8,7	10,4	12,2	11,3	11,2
Tempo růstu, %	-	91,5	119,5	117,3	92,6	99,1
Ukrajina	11,2	15,8	10,0	11,4	10,8	15,7
Tempo růstu, %	-	141,1	63,2	114	94,7	145,3

Zdroj: Eurostat, 2015, Ukrajinská ročenka, 2014

Jak je vidět v tabulce 10, největší počet trestných činů souvisejících s drogami lze pozorovat v Itálii, což je částečně způsobeno tím, že v Itálii je sice zákonem zakázané užívání drog, ale nejsou stanoveny žádné sankce za porušení tohoto zákona. To je také důvodem vzniku světoznámé skupiny „mafie“, jejíž hlavní činností je právě obchod s drogami.

Obř. ř. 11: Dynamika trestných řinů souvisejících s drogami na 100 000 obyvatel

Zdroj: vlastní zpracování, 2016

Na druhém místě, mezi sledovanými zeměmi, je Česká republika. Proti řR mluví rozvinutý obchod s drogami, na druhou stranu počet uživatelů drog je velmi nízký. Co se řtýče Ukrajiny, můžeme pozorovat menší trestné řinnosti, související s drogami, i když v letech 2008 a 2012 došlo k rychlému nárůstu tohoto druhu trestné řinnosti o 41,1% a 45,3% v uvedeném pořadí.

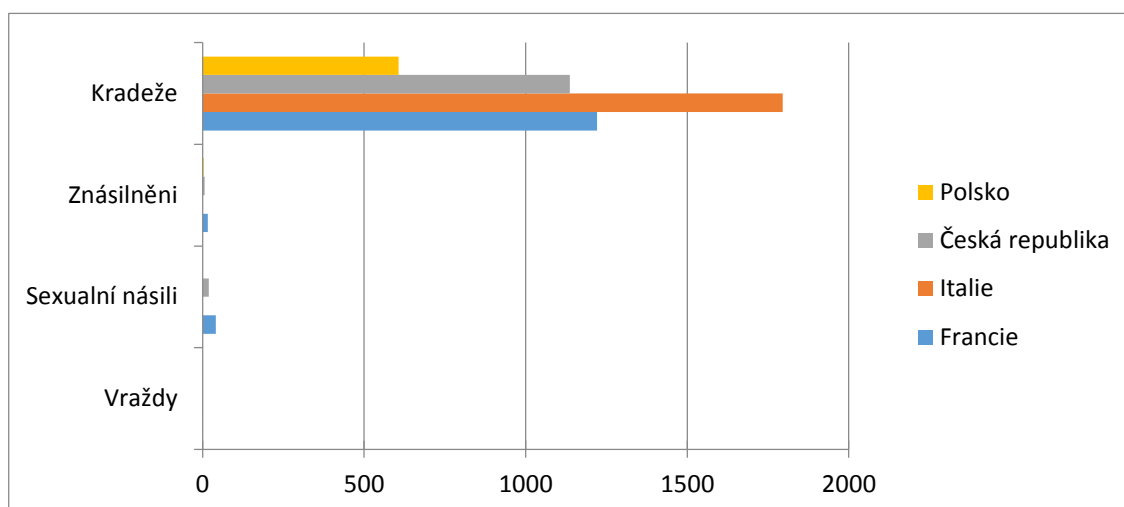
Níže je uvedena charakteristika hlavních typů trestných řinů ve zkoumaných zemích, které jsou prezentovány v tabulce 11.

Tab. ř. 11: Mezi hlavní typy trestných řinů předmětem řetření 2012-2013 Evropě na 100 000 obyvatel

Země	Francie			Itálie			Česká republika			Polsko		
	2012	2013	Tempo růstu (v %)	2012	2013	Tempo růstu (v %)	2012	2013	Tempo růstu (v %)	2012	2013	Tempo růstu (v %)
Vraždy	1,2	1,19	-0,8	0,89	0,84	-5,6	0,9	0,87	-3,3	0,99	0,78	-21,2
Sexuální násilí	41,03	42,37	+3,26	-	-	-	18,86	20,05	+6,3	-	9,41	-
Znásilnění	16,68	17,04	+2,15	-	-	-	6,37	5,6	-12	3,76	3,58	-4,78
Krádeže	1221,28	1277,42	+4,5	1795,91	1842,76	+2,6	1136,24	1194,1	+5	606,2	525,61	-13,29

Zdroj: Eurostat, 2015

Obrázek č. 12: Grafické znázornění hlavních trestných činů vyšetřovaných v Evropě do roku 2012, na 100 000 obyvatel.

Zdroj: vlastní zpracování, 2016

Jak můžete vidět z údajů uvedených v tabulce 11 a grafické interpretaci (obr. 12), tak nejvyšší počet trestných činů spadá do kategorie krádeží a to ve všech zemích s výjimkou Polska. Počet krádeží ve Francii vzrostly o 4,5% za sledované období, v Itálii byl zaznamenán nárůst o 2,6% a v České republice byl zaznamenán nárůst o 5%. Pouze v Polsku, jsme zaznamenali snížení počtu krádeží o 13,29%. Na druhém místě jsou zločiny sexuálního charakteru a ve sledovaných zemích zaznamenávají vzrůstající tendenci. Nicméně, Itálie nikdy nepředložila údaje o trestných činech sexuálního charakteru. Italští muži jsou velmi temperamentní, protože v jejich zemi jsou protichůdné trendy ve vztahu k sexuálnímu obtěžování, zde je velmi obtížné prokázat vinu muže a soudy jsou v této věci velmi benevolentní. Celkově lze říci, že Itálie patří mezi prvních pět "vůdců" v absolutních hodnotách trestné činnosti a zločinnosti a to i přesto, že trestné činy jako je sexuální obtěžování a znásilnění nejsou uváděny ve statistikách.

Zločin – nezákonné chování jedince, nebo skupiny lidí, které je trestáno podle platných zákonů dané země. Úkolem každé země je neustálé snižování trestné činnosti a dohlížení na trestání osob, jež se trestné činnosti účastnily.

ZÁVĚR

V této bakalářské práci byly představeny teoretické zásady týkající se statistiky pro vyšetřování sociální sféry, používané mezinárodní standardy současných sociálně-ekonomických statistik a popsané metodiky mezinárodních srovnaných ukazatelů. Byly prozkoumány stávající systémy zdravotnictví, vzdělávání a veřejného pořádku na příkladu České republiky, Francie, Itálie, Polska a Ukrajiny. Každá z těchto zemí má své zvláštnosti fungování systému zdravotnictví, které jsou spojeny s národními charakteristikami a tradicemi. Rozlišují se tři hlavní přístupy k vytvoření programu zdravotní péče: veřejné zdravotní pojištění, státní zdravotní pojištění a soukromé zdravotní pojištění. V praxi u všech výše uvedených zemí se kombinují všechny tyto prvky. Jako výsledek vyšetřování bylo zjištěno, že rozvinuté země více investují do prevence, rychlého a kvalitního stanovení primárních diagnóz, zabezpečení dítěte předškolního a školního věku, a proto je takový podíl výdajů na ochranu zdraví (v HDP). Počet lůžek je ve srovnání s jinými zeměmi nižší a také jsou nižší ukazatele úrovně nemocnosti.

Svou specifiku má také vzdělávání v Evropě. Obecně platí, že současné vzdělávání v Evropě je masivní, jasně diferencované a více stupňovité. Z provedené statistické analýzy vyplývá, že nejvyšší úroveň ukazatele „Veřejné výdaje na vzdělávání“ má Ukrajina (za sledované období se pohyboval od 6,2 do 7,3 %). Jedním z vysvětlení může být, že Ukrajina je nevyspělá a neumí dostatečně diferencovat zdroje na financování vysokoškolského vzdělání. Co se týče ukazatele „Pokrytí předškolního vzdělávání“ (v %), je nejlepší výsledek zaznamenán ve Francii a nejnižší hodnota je v Polsku. Statistická analýza ukázala, že v Ukrajině je největší počet univerzit a žádná z nich není zařazena do seznamu 500 nejlepších univerzit, což znamená, že kvalita vysokoškolského vzdělávání je na nízké úrovni. Nejlepší situace je ve Francii a v Itálii.

Jako výsledek statistické analýzy bylo zjištěno, že největší problém právní a kriminální statistiky je srovnatelnost dat. Byla představena dynamika počtu identifikovaných trestných činů ve sledovaných zemích počítaných na 100 000 obyvatel. Obecně lze konstatovat, že Ukrajina patří k zemím s nízkou mírou kriminality, Česká republika a Polsko jsou charakterizovány průměrnou mírou kriminality a Francie i Itálie patří do skupiny s nadprůměrnou mírou kriminality. V posledních letech sledovaného období se vyskytuje trend na snížení kriminality ve sledovaných zemích. Například v Česku úroveň

kriminality za rok 2012 ve srovnání s rokem 2011 poklesla o 4,2 %, v Polsku se snížil o 3,42 % a na Ukrajině o 10,1 %. Největší počet trestných činů souvisejících s drogami je vypozorován v Itálii. Podle statistického zjišťování jsou největším počtem trestných činů krádeže a to ve všech zemích s výjimkou Polska, kde je pozorován růst krádeží za období 2012 – 2013.

Evropské země se v odvětví zdravotnictví budou i nadále vyvíjet směrem k realizaci prevence onemocnění a jejich předcházení a zajištění stanovení přesných diagnóz. Kvalitní zdravotní oblast závisí na délce života obyvatel v té nebo jiné zemi. Statistická analýza ukazuje, že nejvyšší střední délku života žen i mužů mezi sledovanými zeměmi mají Itálie a Francie. Nejmenší délka života je v populaci na Ukrajině. Tendence rozvoje systému vzdělávání je založena na posílení migrace v oblasti vzdělávání, na vysoké úrovni dynamičnosti studentů a na zvýšení podílu financování podnikem a soukromým sektorem. Po vytvoření analýzy tendence vývoje veřejného pořádku ve sledovaných zemích můžeme dojít k závěru, že brzy lze očekávat vzrůst úrovně kriminality. Je to způsobeno tím, že se zvyšuje podíl imigrantů do Evropských zemí a spolu s tím roste počet trestných činů a teroristických útoků.

Uvedených cílů v úvodu práce bylo dosaženo, byly zobecněny zkušenosti Evropských zemí v oblasti zdravotnictví, vzdělávání a kriminality.

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Celkové výdaje na zdravotnictví, % HDP	str. 32
Tabulka č. 2: Střední délka života u žen, v letech.....	str. 33
Tabulka č. 3: Střední délka života u mužů, v letech.....	str. 34
Tabulka č. 4: Počet nemocničních lůžek na 1000 obyvatel.....	str. 35
Tabulka č. 5: Charakteristika Ukrajiny, České Republiky a dalších evropských zemích v počtu vysokých škol a jejich prestiže.....	str. 40
Tabulka č. 6: Srovnání některých evropských zemích a na Ukrajině podle počtu obyvatel na jednu univerzitu.....	str. 41
Tabulka č. 7: Veřejné výdaje na vzdělávání, % HDP	str. 41
Tabulka č. 8: Poměr hrubého zápisu předškolní vzdělávání, v %.....	str. 52
Tabulka č. 9: Počet oznámených trestných činů na 100 000 obyvatel.....	str. 62
Tabulka č. 10: Počet trestných činů souvisejících s drogami na 100 000 obyvatel.....	str. 64
Tabulka č. 11: Mezi hlavní typy trestných činů předmětem šetření 2012-2013 Evropě na 100 000 obyvatel.....	str. 65

Seznam obrázků

- Obrázek č. 1:** Třídění statistických znak.....str. 11
- Obrázek č. 2:** Dynamika celkových výdajů na zdravotnictví, % HDP.....str. 32
- Obrázek č. 3:** Dynamika průměrné délky života u žen v období od roku 2005 do roku 2012.....str. 33
- Obrázek č. 4:** Dynamika průměrné délky života u mužů v období od roku 2005 do roku 2012..... str. 34
- Obrázek č. 5:** Dynamika počtu nemocničních lůžek na 1000 obyvatel.....str. 35
- Obrázek č. 6:** Grafické znázornění Ukrajiny, v České Republiky a dalších evropských zemích v počtu vysokých škol a jejich prestiže.....str. 40
- Obrázek č. 7:** Dynamika veřejné výdaje na vzdělávání v % HDP.....str. 41
- Obrázek č. 8:** Výše veřejných výdajů na školství v roce 2010, v % HDP.....str. 42
- Obrázek č. 9:** Dynamika pokrytí předškolního vzdělávání 2006-2012, v %.....str. 52
- Obrázek č. 10:** Dynamika oznámených trestných činů na území České republiky a v některých evropských zemích v letech 2005-2012.....str. 63
- Obrázek č. 11:** Dynamika trestných činů souvisejících s drogami na 100 000 obyvatel.....str. 65
- Obrázek č. 12:** Grafické znázornění hlavních trestných činů vyšetřovaných v Evropě do roku 2012, na 100 000 obyvatel.....str.66

Seznam použitých zkratk

ČR	Česká republika
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
ČSÚ	Český statistický úřad
EU	Evropská unie
HDP	hrubý domácí produkt
ISCED	mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání
JPO	jednotka požární ochrany
M.I.T.	Massachusetts Institute of Technology
NHS	Národní zdravotní služba Itálie
NZIS	Národní zdravotnický informační systém
OECD	Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj
OSN	Organizace spojených národů
SCM	System Capital Management
SOEC	Statistical Office of the European Communities
SŠ	Střední škola
SŠÚ	Statistický úřad Slovenské republiky
TBC	Tuberkulóza
USA	Spojené státy americké
ÚZIS	Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
VŠ	Vysoká škola
WHO	Světová zdravotnická organizace
ZŠ	Základní škola

Seznam použité literatury

Monografické publikace:

HINDLS, Richard. *Statistika pro ekonomy*. 8. vyd. Praha: Professional Publishing, 2007. ISBN 978-80-86946-43-6.

MACEK, Jan. *Ekonomická a sociální statistika*. 1. vyd. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2008. ISBN 978-80-7043-642-4.

В. М. Лехан, Г. О. Слабкий, М. В. Шевченко Стратегія розвитку системи охорони здоров'я: український вимір //Україна. Здоров'я нації . - №1(13). – 2010. С. 5-23
Режим доступу: www.irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe

Досвід провідних країн світу в управлінні сферою охорони здоров'я / В. В. Воробйов // Форум права. - 2011. - № 2. - С. 139-146. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index

Досвід провідних країн світу в управлінні сферою охорони здоров'я / В. В. Воробйов // Форум права. - 2011. - № 2. - С. 140. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index

Кадрова політика у реформування сфери охорони здоров'я: аналіт. доп. / Т.П. Авраменко. – К.: НІСД, 2012. – С. 9 Електронна версія: www.niss.gov.ua

Костецький Я.І. Соціальна статистика: Навчальний посібник – Тернопіль: Економічна думка, 2011. – С. 303.

О.Л. Тимчук. Злочинність в сучасному світі: криміналістичний аналіз // Кримінологія. – 2010. – С. 84-91

Самотоєнкова О.В., Ольвіська Ю.О. Соціальна статистика: навч. Посібник. – Одеса: ОДЕУ, ротопринт, 2009. – С. 102.

Статистичний щорічник України за 2014р. Державна служба статистики України /за ред.. І.М. Жук, Київ: видавництво держ. служби статистики України, 2015, - С. 580.

Україна в цифрах за 2014 р. Державна служба статистики України /за ред.. І.М. Жук, Київ: видавництво держ. служби статистики України, 2015, - 239с.

Худоба О. Зарубіжний досвід державного управління системою охорони здоров'я в Україні: порівняльний аналіз / О. Худоба // Державне управління та місцеве самоврядування. - 2014. - Вип. 1. - С. 133-145. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dums_2014_1_17

Internetové zdroje:

Bologna Process . *History*. [online]. 2014 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://www.ehea.info/article-details.aspx?ArticleId=3>

Center Intelligence Agency. *The World Factbook*. [online]. [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/>

ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ. *Profil organizace*. [online]. [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/o-cssz/profil-organizace/>

České zdravotnické forum. *Systém zdravotního pojištění v ČR*. [online]. [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://www.czf.cz/clanek/znz-system>

Český statistický úřad. *Zdravotnictví* [online]. 06.2014 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/26153918/370002140709.pdf/93f84615-915a-4c58-bd5e-9cb8b420b6de?version=1.0>

Český statistický úřad. *Vzdělávání a kultura: Vysoké školy v České republice*. [online]. 2014 [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/32210807/32018115_1206.pdf/f904ddae-3ead-438f-a793-5f75ee511c8f?version=1.1

European Justice. *Právo členského státu – Polsko*. [online]. 10.12.2012 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: https://ejustice.europa.eu/content_member_state_law-6-pl-cs.do?member=1

Eurostat. *Database by themes: Population and social conditions* . [online]. 2016 [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

Evropská unie. *Základní informace o EU, Polsko*. [online]. 17.02.2016 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/countries/member-countries/poland/index_cs.htm

Zákony pro lidi. *Předpis č. 48/1997 Sb.*. [online]. 2010-2016 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1997-48>

HealthRights. *Система охорони здоров'я: загальний огляд*. [online]. 2010 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://healthrights.org.ua/praktichnii-posibnik/5-zagalna-kharakteristika-pravovoji-sistemi-i-sistemi-okhoroni-zdorovja-ukrajini/54-sistema-okhoroni-zdorovja-zagalnii-ogljad/>

Historie sčítání lidu na území České republiky I. [online]. 18.01.2012 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z:

https://www.czso.cz/csu/czso/historie_scitani_lidu_na_uzemi_ceske_republiky_i

INFOPORTAL. *Охорона здоров'я Чехії: якість, яку не приховаєш.* [online]. 20.09.2012 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z:

http://www.infoportal.pp.ua/publ/zdorov_96_ja/okhorona_zdorov_ja_chekhiji_jakist_ja_ku_ne_prikhovaesh/8-1-0-309

J-Y McKee. *Systémy trestní justice v Evropě a Severní Americe: FRANCIE* [online]. Praha 2003. [cit. 2016-04-05]. ISBN 80-7338-012-9. Dostupné z: <http://www.ok.cz/iksp/docs/287.pdf>

Language Travel. *РЕЙТИНГ УНИВЕРСИТЕТОВ США 2014 ПО ВЕРСИИ U.S. NEWS & WORLD REPORT.* [online]. 2013 [cit. 2016-03-31]. Dostupné z: <http://www.language-travel.ru/01.01.04.01/340.aspx>

MANNA, Adelmo a Enrico INFANTE. *Systémy trestní justice v Evropě a Severní Americe: Itálie. Vyd. 1. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci* [online]. 2001. [cit. 2016-04-18]. ISBN 80-86008-87-8. Dostupné z: <http://www.ok.cz/iksp/docs/262.pdf>

MCKEE, J. . *Systémy trestní justice v Evropě a Severní Americe. Vyd. 1. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci* [online]. 2003. [cit. 2016-04-18]. ISBN 80-7338-012-9. Dostupné z: <http://www.ok.cz/iksp/docs/287.pdf>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Vzdělávání* . [online]. 2013-2016 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr>

Národní ústav pro vzdělávání. *ROZVOJ VZDĚLÁVÁNÍ.* [online]. 2011-2016 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/rv>

Policie České republiky. *Trestní řízení.* [online]. 2015 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/trestni-rizeni.aspx>

REFERAT-OK.COM.UA. *СТРУКТУРА ОСВИТИ УКРАЇНИ.* [online]. 2014 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://referat-ok.com.ua/pedagogika/struktura-osviti-ukrajini>

State Statistics Service of Ukraine . *Demographic Yearbook Population of Ukraine, 2014, 11 s.* [online]. 2011-2016 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: http://database.ukrcensus.gov.ua/PXWEB2007/popul_eng.htm

The National Institute for Strategic Studies. *Глобальні тенденції і проблеми розвитку освіти: наслідки для України.* [online]. 2012 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://www.niss.gov.ua/articles/1537/>

The World Bank. *Gross enrolment ratio, pre-primary, both sexes (%)*. [online]. 2016 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://data.worldbank.org/indicator/SE.PRE.ENRR/countries/IW-UA-CZ-PL-FR-IT?display=default>

TOPUNIVERSITIES Worldwide university rankings, guides & events. *QS World University Rankings® 2014/15.* [online]. 1994 – 2015 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: [http://www.topuniversities.com/university-rankings/world-university-rankings/2014#sorting=rank+region="+country="+faculty="+stars=false+search](http://www.topuniversities.com/university-rankings/world-university-rankings/2014#sorting=rank+region=)

uristinfo.net. *Розділ XIII Міжнародна правова статистика: загальна характеристика стану та тенденцій світової інтеграції інформації в боротьбі зі злочинністю – § 3. Історія розвитку і загальна характеристика кримінально-правової статистики в зарубіжних країнах.* [online]. 2011 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://uristinfo.net/uchebnye-materialy/282-pravova-statistika-vv-golina/8872-rozdil-hiii-mizhnarodna-pravova-statistika-zagalna-harakteristika-stanuta-tendentsij-svitovoyi-integratsiyi-informatsiyi-v-borotbi-zi-zlochinnistju.html?start=2>

World Health Organization. *Countries, Czech Republic.* [online]. 2016 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://www.who.int/countries/cze/en/>

World Health Organization. *Countries, France.* [online]. 2016 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://www.who.int/countries/fra/en/>

World Health Organization. *Countries, Italy.* [online]. 2016 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://www.who.int/countries/ita/en/>

World Health Organization. *Countries, Poland.* [online]. 2016 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://www.who.int/countries/pol/en/>

World Health Organization. *Countries, Ukraine*. [online]. 2016 [cit. 2016-03-29].
Dostupné z: <http://www.who.int/countries/ukr/en/>

Закони про lidi. *Předpis č. 48/1997 Sb. Zákon o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů*. [online]. 2010-2016 [cit. 2016-03-29].
Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1997-48>

ZN,UA. *На шляху до "Європи знань"* Більше читайте тут:
<http://gazeta.dt.ua/EDUCATION/na-shlyahu-do-yevropi-znan-.html>. [online].
07.11.2014 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://gazeta.dt.ua/EDUCATION/na-shlyahu-do-yevropi-znan-.html>

Вир Мандрів. *Система освіти в Польщі*. [online]. [cit. 2016-03-28]. Dostupné
z: <http://wyr.com.ua/sistema-osviti-v-polschi.html>

Вир Мандрів. *Система освіти в Чехії*. [online]. [cit. 2016-03-28]. Dostupné
z: <http://wyr.com.ua/sistema-osviti-v-chexiji.html>

Державна служба статистики України. *Історія органів державної статистики України*. [online]. 10.06.2014 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
557-560 *Державна служба статистики України, 2015 ISBN 978-966-2224-XX-X*

ДЗО ОДА. *Переваги проведення реформування системи охорони здоров'я*. [online].
15.03.2013 [cit. 2016-03-31]. Dostupné
z: <http://dozoda.dp.ua/site/index.php?newsid=856>

М. Карі, У. Маттіла, В. Рудий. *Огляд європейських та американських підходів до фінансування систем охорони здоров'я* [online]. 2002. [cit. 2016-04-12]. ISBN .
Dostupné
z: http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/documents/virtual_library/14_reviewbook_uk.pdf

Інфо-правовий портал для громадян України в Італії. *Освіта в Італії – відомості*. [online]. 2010-2016 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z:
http://italawguide.at.ua/board/navchannja_v_italii/systema_osvity_v_italii/73

Країна Ліберальна. *Викладення доповіді CASE-Україна Фінансування системи вищої освіти: світова практика і українське сьогодні*. [online]. 22.09.2013 [cit.

2016-03-28]. Dostupné z: <http://liberal.in.ua/tochka-zoru/vikladennya-dopov%D1%96df-case-ukra%D1%97na-f%D1%96nansuvannya-sistemi-vischo%D1%97-osv%D1%96ti-sv%D1%96tova-praktika-%D1%96-ukra%D1%97nske-sogodennya.html>

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького. *Болонський процес*. [online]. 2016 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: http://meduniv.lviv.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=198&Itemid=73&lang=uk

Навчальні матеріали онлайн. *Система охорони здоров'я в Україні*. [online]. 2010-2016 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: http://pidruchniki.com/1640011637428/meditsina/sistema_ohoroni_zdorovya_ukrayini

Український медичний часопис. *Трансформація системи охорони здоров'я України: стан та перспективи*. [online]. 2013 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://www.who.int/countries/ukr/en/>

УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ. *ДОСВІД КРАЇН ЄВРОПИ У ФІНАНСУВАННІ ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я*. [online]. 02.2002 [cit. 2016-03-31]. Dostupné z: http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/documents/virtual_library/14_reviewbook_uk.pdf

Abstrakt

ROMANIV, Iaryna. *Vývoj vybraných ukazatelů sociální statistiky v ČR, EU a na Ukrajině*. Cheb, 2016. 77 s. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta ekonomická.

Klíčová slova: sociální statistika, zdravotnictví, vzdělávání, kriminalita, statistické ukazatele, statistická analýza

Předložená práce je zaměřena na vývoj ukazatelů sestavovaných v rámci sociální statistiky, zejména v oblasti zdravotnictví, vzdělávání a veřejného pořádku v takových zemích jako Česká republika, Francie, Itálie, Polsko a Ukrajina. Cílem bakalářské práce je zpracování statistických analýz ve výše uvedených oblastech ve vybraných zemích Evropské unie a Ukrajiny. Práce se také dotýká různých mezinárodních standardů současných sociálně-ekonomických statistik, charakteristiky a následného srovnání systému zdravotnictví, vzdělávání a kriminality.

Abstrakt

ROMANIV, Iaryna. *The development of separate indexes of social statistics in the Czech Republic, European Union and Ukraine*. Cheb, 2016. 77 s. Bachelor Thesis. University of West Bohemia. Faculty of Economics.

Key words: social statistics, health care, education, criminalistics, statistical indicators, statistical analysis.

This bachelor thesis is focused on the development of the indices collected within the scope of the social statistics, namely in the branches of health care, education and criminalistics in such countries as the Czech Republic, France, Italy, Poland and Ukraine. The aim of the work is the statistical analysis processing of the above mentioned branches in some countries of the European Union and Ukraine. This thesis also touches upon various international standards of modern social and economic statistics, characteristics and further comparison of health care, education and criminalistics.